

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra společenských věd

Diplomová práce

Vybrané aspekty hospodářského rozvoje Čínské lidové republiky po roce 2000 a její 13. pětiletý plán 2016-2020

Selected economical growth aspects of the People's Republic of
China after the year 2000 and 13th five-year plan 2016-2020

Vypracoval: Bc. Václav Vaněček
Studijní obor: NMgr. AJ-SV, 2.ročník
Vedoucí práce: **PhDr. Pavel Hejtman, CSc.**
České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci na téma *Vybrané aspekty hospodářského rozvoje Čínské lidové republiky po roce 2000 a její 13. pětiletý plán 2016-2020*, vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce.

V Českých Budějovicích dne 13.6.2018

.....

Václav Vaněček

Poděkování

Chtěl bych velmi poděkovat vedoucímu **PhDr. Pavel Hejtmanovi, CSc.** za odborné vedení této diplomové práce, cenné rady, připomínky, ochotu a čas, který mi věnoval po celou dobu jejího zpracování.

Anotace

Diplomová práce „*Vybrané aspekty hospodářského rozvoje Čínské lidové republiky po roce 2000 a její 13. pětiletý plán*“, má za cíl popsat ekonomický rozvoj ČLR po roce 2000 a zachytit vybrané aspekty ekonomického růstu. Ke zpracování práce byla použita převážně zahraniční literatura. Ke zpracování zdrojů byly použity převážně heuristické metody a komparace ekonomických dat z odlišných zdrojů.

První část práce se věnuje jak nedávné ekonomické historii, tak shrnutí ekonomické situace, ve které se Čína nacházela na přelomu milénia. Následuje statistická komparace základních ekonomických ukazatelů po roce 2000. Jako zdroj dat slouží internetové portály organizací jako OECD, The World Bank či ze samotného statistického úřadu ČLR. V další části se práce věnuje aspektům ekonomického rozvoje. Velká část této kapitoly je zaměřena na čínské zahraniční investice a jejich význam pro ekonomický rozvoj země. Poslední, a však důležitá část práce, je věnována samotnému 13. pětiletému plánu. Popisuje nové strategie a směry, jako jsou „*Made in China 2025*“, „*Nová Hedvábná stezka*“ dále také ekologické otázky a změny v sociálním podnebí ČLR.

Abstract

The Diploma thesis *„Selected economical growth aspects of the People’s Republic of China after year 2000 and 13th five-year plan 2016-2020“*, aims to describe economical development after the year 2000 and to pinpoint important aspects of the economical growth. As the key source for this thesis were used mainly English written sources and internet statistical portals. For source processing and data evaluation were used heuristic and comparison method.

The first part of this work is devoted to recent economical history as well as to description of the economical situation of PRC at the turn of the millennium. Macroeconomic indicators analysis afthe the year 2000 follows next. As the data source for this part serves OECD, The World Bank and also the PRC National Bureau of Statistic portals. The next part of this thesis describes important aspects of China’s economical development in the recent history. The main focus is on China’s direct foreign investments and their imortance for economical growth. Last, but not least, the chapter 13th five-year plan focuses on the new strategies and policies such as are *„Made in China 2025* or *The New Silk Road*. This chapter also uncovers the senitive questions around PRC’s *„green economy“* and social climate changes.

Obsah

Prohlášení.....	8
Úvod.....	7
1. Základní charakteristika země	9
2. Přehled ekonomické situace po roce 2000.....	11
3. Vývoj základních makroekonomických ukazatelů po roce 2000	13
3.1. Vývoj HDP a ekonomický růst	13
3.2. Inflace.....	19
3.3. Nezaměstnanost.....	21
4. Aspekty hospodářského rozvoje Čínské lidové republiky.....	24
4.1. Čínské zahraniční investice ve světě.....	24
4.2. BRICS	35
4.3. Vstup do WTO	36
4.4. HDI a HPI – indexy kvality lidského života	39
5. 13. pětiletý plán.....	42
5.1. Ekonomický růst a čínské řízení ekonomiky	43
5.2. „Made in China 2025“ aneb Průmysl 4.0 v Číně	46
5.3. Rozvoj infrastruktury a Nová Hedvábná stezka.....	49
5.4. Životní prostředí a ekologická otázka Číny	54
6.5. Sociální a demografické téma, Politika „druhého“ dítěte	59
Závěr	67
Seznam použitých zdrojů.....	70

Úvod

Diplomová práce *Vybrané aspekty hospodářského vývoje Čínské lidové republiky po roce 2000 a její 13. pětiletý plán 2016-2020* má za cíl vytyčit nejdůležitější ekonomické, ale také politické a sociální aspekty Čínské lidové republiky od začátku nového milénia a dále se zaměřit na stávající a budoucí plánovaný ekonomický a sociální vývoj ČLR během dalšího 13. pětiletého plánu, který vstoupil v platnost v roce 2016. Diplomová práce bude vycházet zejména ze zahraniční literatury psané převážně v anglickém jazyce. Zdroje jsou zpracovány metodou odborné kompilace zdrojů a heuristickou metodou. Práce je doplněna o velké množství statistických údajů. Tyto data jsou konfrontována s údaji na statistických internetových portálech organizací jako je OECD či The World Bank.

V samém úvodu práce vypracuji stručnou charakteristiku země a přehled ekonomické situace. Další část této diplomové práce se zaměřuje na základním makroekonomické ukazatele ČLR zhruba od roku 2000. Problematika národních účtu a HDP, stejně jako ukazatele nezaměstnanosti či inflace budou zpracovány. Jako zdroj k této části, poslouží převážně oficiální údaje čínského statistického údaje (National Bureau of Statistics of China), které jsou konfrontovány s údaji ze serverů OECD či The World Bank.

Další část diplomové práce se zabývá právě vybranými aspekty čínské ekonomiky. Jelikož se jedná o velice zvučné téma ve světě, rád bych se v této části věnoval čínským přímým zahraničním investicím. V této kapitole zpracuji čínské zahraniční investice, které míří na území Česka, stejně jako investice mířící na jednotlivé světové kontinenty. V další části této kapitoly je pojednáváno o uskupení BRICS a o velice důležitém a zlomovém vstupu Číny do WTO. 13. pětiletý plán je pro tuto práci stěžejní a proto je mu věnována celá kapitola, ve které se zabývám rozborem jednotlivých změn a cílů obsažených v 13. pětiletém plánu. Nově implementované

politiky, jako je například „Made in China 2025“ nebo takzvaná „urbanizace s čínským charakterem“, si zaslouží pozornost, stejně jako nedávné změny v politice „jednoho dítěte“. Není v možnostech této diplomové práce zahrnout veškeré aspekty čínského hospodářství, proto jsou vybrány a popsány nejdůležitější stěžejní body 13. pětiletého plánu.

1. Základní charakteristika země

Název Čína pochází z období dynastie Čching (221 před n. l.), které se podařilo sjednotit zemi pod jednu vládu.¹ Čína je převážně hornatá a hojná na náhorní plošiny jako je. Její celková rozloha je 9 561 000 km². Roční přírůstek obyvatel se pohybuje kolem 0,7 %. 60 % obyvatel žije na venkově, i když v poslední době dochází ke značné migraci do velkých metropolí.

Oficiální název této čtvrté největší země světa je Čínská lidová republika (ČLR), kterou vyhlásil vůdce komunistické strany Mao Ce-tung roku 1949. Počet obyvatel, které z 91,5 % tvoří Chanové a zbylých 8,5 % připadá na ostatní národnosti, se v roce 2011 vyšplhal na 1,3 miliardy a představuje tak přibližně jednu pětinu celkové populace planety, čímž se Čína dostává do role nejlidnatějšího země světa. Jako úřední jazyk používá čínštinu, dorozumět se lze ale i kantonštinou a jinými minoritními jazyky.² Čínská zákonná měna se nazývá žen-min-pi (renminbi, RMB), její jednotkou je jüan – jeden jüan má deset jiao a jeden jiao deset fenů.

Země je rozdělena na 22 provincií a 4 municipality (samosprávná města - Beijing, Shanghai, Tianjin, Chongqing). Součástí Čínské lidové republiky jsou také 2 zvláštní administrativní oblasti (Hong Kong, Macao) s vlastními vládami, právními systémy a ústavními dokumenty, ale v otázkách zahraniční politiky a obrany podléhají ústřední vládě ČLR.³

Všečínské shromáždění lidových zástupců roku 1954 schválilo první ústavu ČLR. Ústava vyhláší, že všechna moc patří lidu, tato moc je uplatňována orgánem Všečínské shromáždění lidových zástupců. Tento systém je základem čínského politického systému a Všečínské shromáždění lidových zástupců je hlavní orgán státní

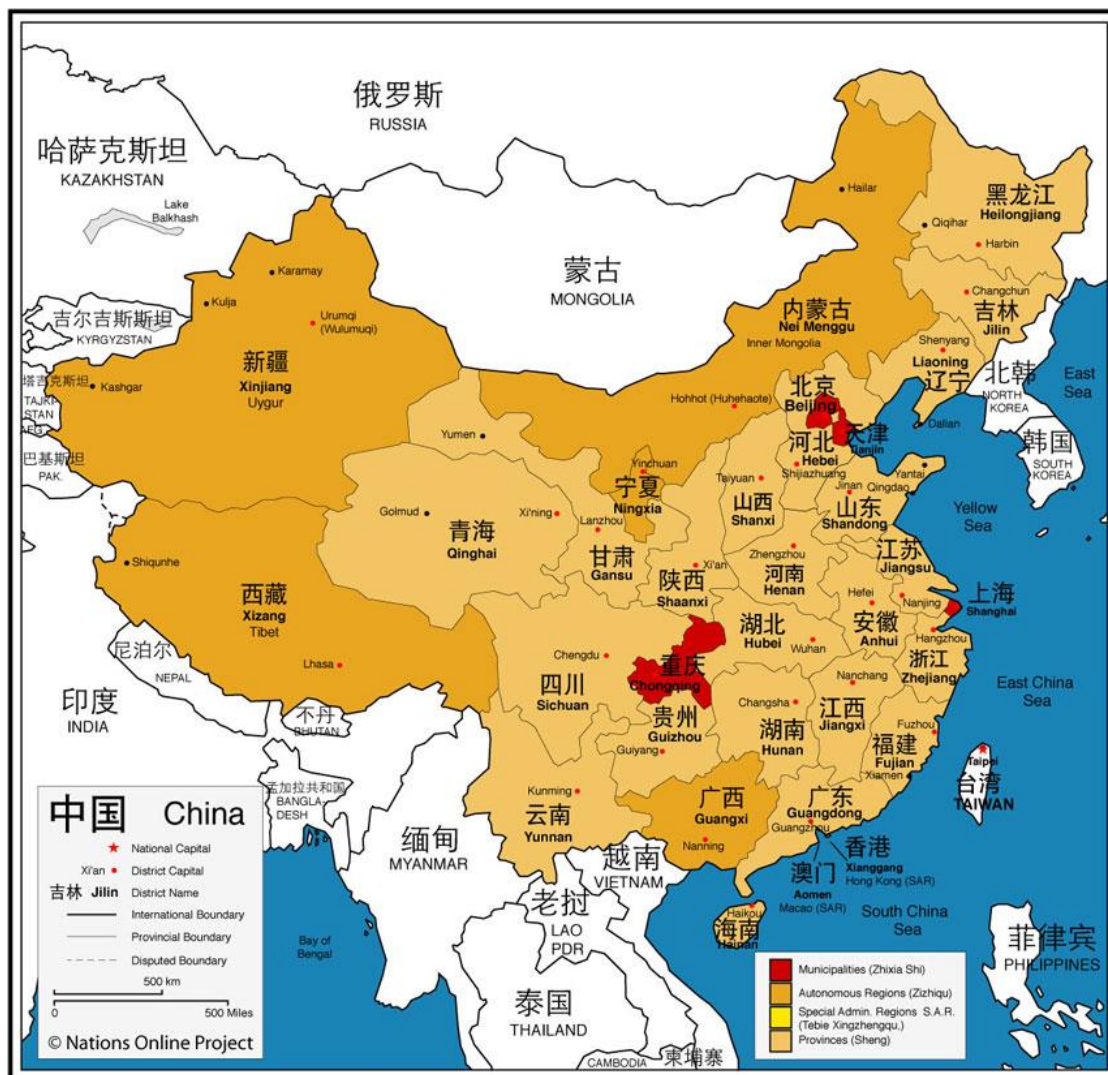
¹ EBREY, Patricia Buckley. *The Cambridge illustrated history of China*. 2nd ed. New York: Cambridge University Press, 2010, 384 p. ISBN 05-211-2433-6. str. 33

² Ministerstvo zahraničních věcí. [online]. [cit. 2017-7-12] Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asie/cina/index.html

³ The World FactBook. [online]. [cit. 2017-7-13] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html>

moci. V Číně je aplikovaný tzv. systém spolupráce více politických stran. To znamená, že vedoucí komunistická strana konzultuje věci ohledně vedení země s ostatními menšími stranami.⁴⁽⁵⁾

Obrázek č. 1: Mapa ČLR

Zdroj: www.DHLtime.cz

⁴ Čínské velvyslanectví v ČR, [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://www.chinaembassy.cz/cze/zggk/>

⁵ Kapitola převzata z Bakalářské práce

VANĚČEK, Václav. *Vybrané ekonomické a sociální ukazatele Čínské lidové republiky za poslední období. Základní trendy*. Č. Budějovice, 2015. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Pedagogická fakulta

2. Přehled ekonomické situace po roce 2000

Čínská ekonomika prodělala za posledních 40 let ekonomického růstu výraznou transformaci ve své struktuře. Převážně šlo o zaměření na vývoz a podporu zahraničních investic. Vše vedlo k raketovému růstu během velmi krátké doby. Po roce 2000 se již ale začaly objevovat náznaky určitého zpomalení ekonomiky a možných rizik do budoucna. Od roku 2000 do roku 2005 se například zdvojnásobil podíl exportu v HDP. Export prakticky rostl stejně, jako se rozrůstala Čínská ekonomika. Na tomto faktu by nebylo nic divného, kdyby během těchto let import nerost zhruba o polovinu pomaleji než export.⁶ Tento trend již předznamenával nutnost reform v čínské ekonomice. Pro mnohé ekonomy se právě pomalý růst importu stal prvním varováním před upadající ekonomikou ČLR.

Čínská vláda dlouho neotálela a představila plán pro přeměnu své ekonomiky na ekonomiku spotřební. V roce 2005 udělala další velký krok k přeměně své ekonomiky. Byl povolen vstup soukromým subjektům do většího počtu ekonomických sfér. Rostoucí význam soukromého sektoru skutečně nastínil směr k tržní ekonomice. Bylo představeno mnoho nových zákonů, týkajících se uvolňování prostředí pro drobné podnikatele a menší podniky. Vláda se také snaží o neustálý růst vzdělání mladých lidí. Odstartovala například program, který garantuje všem dětem devítiletou školní docházku a to včetně dětí žijících v rurálních oblastech ČLR. Zvyšování mezd pro vysoce vzdělané pracovníky byl také součástí plánu. Tyto kroky byly sice klíčové v rozvoji čínské ekonomiky, ale nepodařilo se jim odbourat staré nešvary.

Velké téma posledních let je pro Čínu FDI, neboli čínské Foreign Direct Investments nebo česky, přímé zahraniční investice. Čína se v tomto směru rozrůstá stále dál a investuje do strategických projektů a staveb po celém světě. Jedná se o investice do energetiky, IT a technologii, které mají Číně pomoci dohnat

⁶ Council on Foreign Relations [online]. [cit. 2018-6-8] Dostupné z: <https://www.cfr.org/blog/chinas-economy-2005-not-what-it-was-2000>

technologickou ztrátu. S heslem „GO GLOBAL“ se Čína snaží pomocí svých SOE (State Owned Enterprise) získat důležitou pozici na zahraničním trhu. Největší část FDI směřuje tradičně do Evropy a celkový obnos vzrostl z 2,7 miliard dolarů v roce 2002 na 84 miliard v roce 2012.⁷ Čína si takto strategicky zajišťuje přísun know-how pro své domácí podniky.

Jedním z hlavních ekonomicko-sociálních problémů, se kterými se Čína potýká, je ekonomická nerovnost ve společnosti. Rozdíly v bohatství obyvatel patří nerozlučně k tak rychlému ekonomickému růstu jako byl ten čínský, ale v případě tak obrovské země jako je Čína jsou rozdíly obrovské a velice znatelné. Ve venkovských oblastech stále lidé žijí na hranici chudoby, zatímco ve velkých vyspělých městech jako je Šanghaj jsou lidé o poznání bohatší. Bohatnutí společnosti a větší příjmy pomohly velkému počtu obyvatel k lepšímu životu. Čínská vláda také představila programy, které mají daňově zvýhodnit venkovské oblasti a pomoci tak lidem žijícím v chudobě. Velká nerovnost ve společnosti je také zodpovědná za obrovskou míru migrace z venkova do velkých měst. Vláda se v minulosti pokoušela regulovat migraci za pomocí tzv. Hukou⁸ systému. Nedávné reformy však ukázaly částečné uvolnění migrace. Tento krok by mohl znamenat velký nárůst migrace a přelidnění již teď velmi vyčíslených metropolí okolo čínského pobřeží.

Velmi ožehavým tématem je v posledních letech také ekologická otázka Číny. Jelikož se 5 z 10 nejznečištěnějších měst nachází právě v Číně, zaujala čínská vláda razantní postoj v podpoře „zelené“ energie. Již druhý pětiletý plán podporuje alternativní a obnovitelné zdroje elektrické energie. Cesta k „čisté“ Číně však nebude zdaleka tak jednoduchá, jelikož velká část energetického průmyslu stojí na nerostných surovinách typu ropa a v první řadě uhlí.

⁷ China's Economic Rise: History, Trends, Challenges, and Implications for the United States, Congressional Research Service, 9. 10. 2014 [online]. [cit. 2017-8-9] Dostupné z: <https://www.fas.org/sgp/crs/row/RL33534.pdf>

⁸ Systém pro kontrolu migrace do velkých čínských měst (vysvětleno později v práci)

Ať už přímým zahraničním investicím nebo „zelené“ energii v Číně se také věnuje 13. pětiletý plán, který je také stěžejním tématem této práce. V dalších kapitolách se práce snaží přiblížit základní ukazatele čínského vývoje v posledním období a dále také podrobněji rozebrat důležité body posledního pětiletého plánu.

3. Vývoj základních makroekonomických ukazatelů po roce 2000

Následující kapitola se věnuje rozboru základních makroekonomických ukazatelů a jejich vývoji zhruba od roku 2000. Změnami, kterými Čína prochází, se podrobněji věnuji v kapitole 13. pětiletý plán. Makroekonomické ukazatele jako HDP či míra inflace také naznačují velké změny v čínské ekonomice. V této kapitole jsem použil oficiální údaje Statistického úřadu ČLR (National Bureau of Statistics of China).⁹ China Statistical Yearbook 2016 obsahuje nejnovější dostupné údaje vydané vládou ČLR. Hodnoty HDP uvádí tento zdroj pouze v národní měně (Juan), tudíž je nutno počítat s odchylkami, ke kterým mohlo dojít při přepočtu na USD. Oficiální údaje (pokud byly k dispozici), jsem se snažil porovnat s údaji ze serveru OECD či The World Bank. Kvůli odlišnostem ve způsobu výpočtu jednotlivých ukazatelů, se mohou údaje z jednotlivých zdrojů mírně lišit.

3.1. Vývoj HDP a ekonomický růst

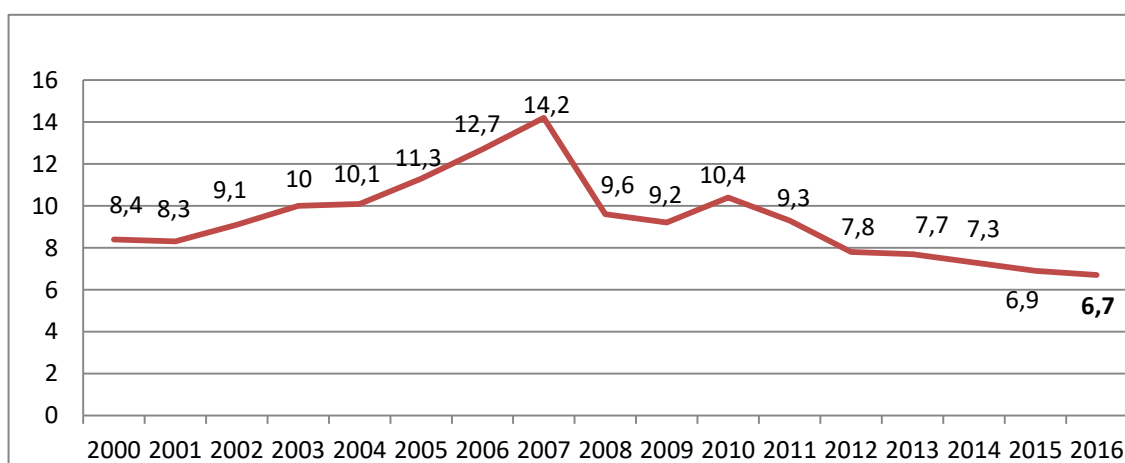
Během velkých reforem v 70.-90. letech rostla ekonomika Číny v průměru okolo 9 %. Od roku 2000 se růst ekonomiky pozvolna vyvíjel, až růst HDP dosáhl v roce 2007 14,2 % (The World Bank).¹⁰ V té době panovaly oprávněné obavy z tzv. „přehřátí“ ekonomiky. Jedná se o známý ekonomický jev, ke kterému může dojít během příliš rychlého ekonomického růstu. Populace se nestačí jednoduše řečeno přizpůsobit tak rychlému růstu. Může dojít k nereálným investičním očekáváním v kombinaci

⁹ National Bureau of Statistics of China. Annual Data. [online]. [cit. 2017-8-8] Dostupné z: <http://www.stats.gov.cn/english/Statisticaldata/AnnualData/>

¹⁰ The World Bank. Development Indicators. [online]. [cit. 2017-8-8] Dostupné z: <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&country=CHN>

s nízkými úrokovými sazbami. Snížená koupěschopnost obyvatelstva způsobená sníženou hodnotou peněz může mít pro ekonomiku státu katastrofické následky. Následkem ekonomické krize, která vypukla ve světě v roce 2007 se však ekonomický růst Číny prudce propadl a ekonomika se začala zpomalovat. V roce 2008 se propadla na hodnotu 9,6 %¹¹. V té době přistoupila čínská vláda k finanční injekci do ekonomiky. Tento stimulační balíček vedl k velkému zadlužení a zatížil Čínu břemenem splácení. Státní dluh se zvýšil od roku 2008 o 100 % HDP a tvoří zhruba 250 % z HDP, což je sice méně než ostatní bohaté národy, ale také mnohem více než vzrůstající ekonomiky.¹² Tento krok však pomohl Číně překonat krizi růstem HDP okolo 10 %. Z obavy o další kolísání ekonomiky si čínská vláda stanovila cíl pro svůj 12. pětiletý plán, který začal v roce 2011 držet hranici růstu HDP okolo 7 %. Růst se v průběhu 12. pětiletky pohyboval v průměru okolo 7,8 %, ¹³ což si čínská vláda pochvalovala jako splnění cíle. Cíl ekonomického růstu pro nový 13. pětiletý plán je držet růst ekonomiky nad hranicí 6,5 %. Podle odhadů OECD je však předpověď na rok 2018 pod touto hranicí na 6,4 %.¹⁴

Graf č. 2: Růst HDP za poslední období (%)

Zdroj: The World Bank.org <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&country=CHN>

¹¹ The World Bank. Development Indicators. [online]. [cit. 2017-8-8] Dostupné z: <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&country=CHN>

¹² The Economist. The Great Hole of China. [online]. [cit. 2017-8-9] Dostupné z: <https://www.economist.com/news/leaders/21625785-its-debt-will-not-drag-down-world-economy-it-risks-zombifying-countrys-financial>

¹³ OECD China [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z: <https://data.oecd.org/gdp/gross-domestic-product-gdp.htm#indicator-chart>

¹⁴ OECD China [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z: <https://data.oecd.org/gdp/real-gdp-forecast.htm#indicator-chart>

Ekonomický růst jednoznačně zpomaluje. Čínská ekonomika je již natolik produktivní, že nelze počítat již s velkým nárůstem v budoucnu a dvojciferné hodnoty růstu jsou již pro Čínu nejspíše pouze minulostí. Čína je však stále za USA druhou největší ekonomikou světa. S 11,199,145 miliony USD¹⁵ zdaleka převyšuje Japonsko, které předhoniла teprve v roce 2010.

Tabulka č. 4: *Největší ekonomiky světa 2017 (HDP)*

	Země	HDP (mil.US dolarů)
	Svět	75,641,577
	EU	16,397,979
1	USA	18,569,100
2	Čína	11,199,145
3	Japonsko	4,939,383
4	Německo	3,466,756

Zdroj: The World Bank.org The World Bank. Development Indicators. [online]. [cit. 2017-8-8] Dostupné z: http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?year_high_desc=true

¹⁵ The World Bank. Development Indicators. [online]. [cit. 2017-8-8] Dostupné z: http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?year_high_desc=true

Čínu však netrápí růst celkového bohatství země, ale spíše jeho rovnoměrnější přerozdělování. Když se podíváme na HDP per capita podle parity kupní síly (PPP), zjistíme, že Čína je velice chudou zemí. Oficiální údaje z China Statistical Yearbook 2016 nejsou aktuální a uvádějí pouze starší číslo z roku 2015 a to 49 992 juanů,¹⁶ což odpovídá podle aktuálního kurzu zhruba 7,5 tisíci USD¹⁷. Podle údajů The World Bank bylo HDP per capita v roce 2016 8,123 USD a na žebříčku zemí se Čína umístila až na 70 místě (15,534 Int\$),¹⁸¹⁹ mezi státy jako Kostarika nebo Palau.

Tabulka č. 5: HDP per capita PPP (Int\$)

	Země	HDP per capita PPP (Int\$)
	Svět	16,136
1	Katar	127,523
2	Lucembursko	105,882
-	Makao	104,169

69	Kostarika	16,614
70	Čína	15,535
71	Palau	15,373

Zdroj: The World Bank.org The World Bank. Development Indicators. [online]. [cit. 2017-8-8] Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?view=chart>,

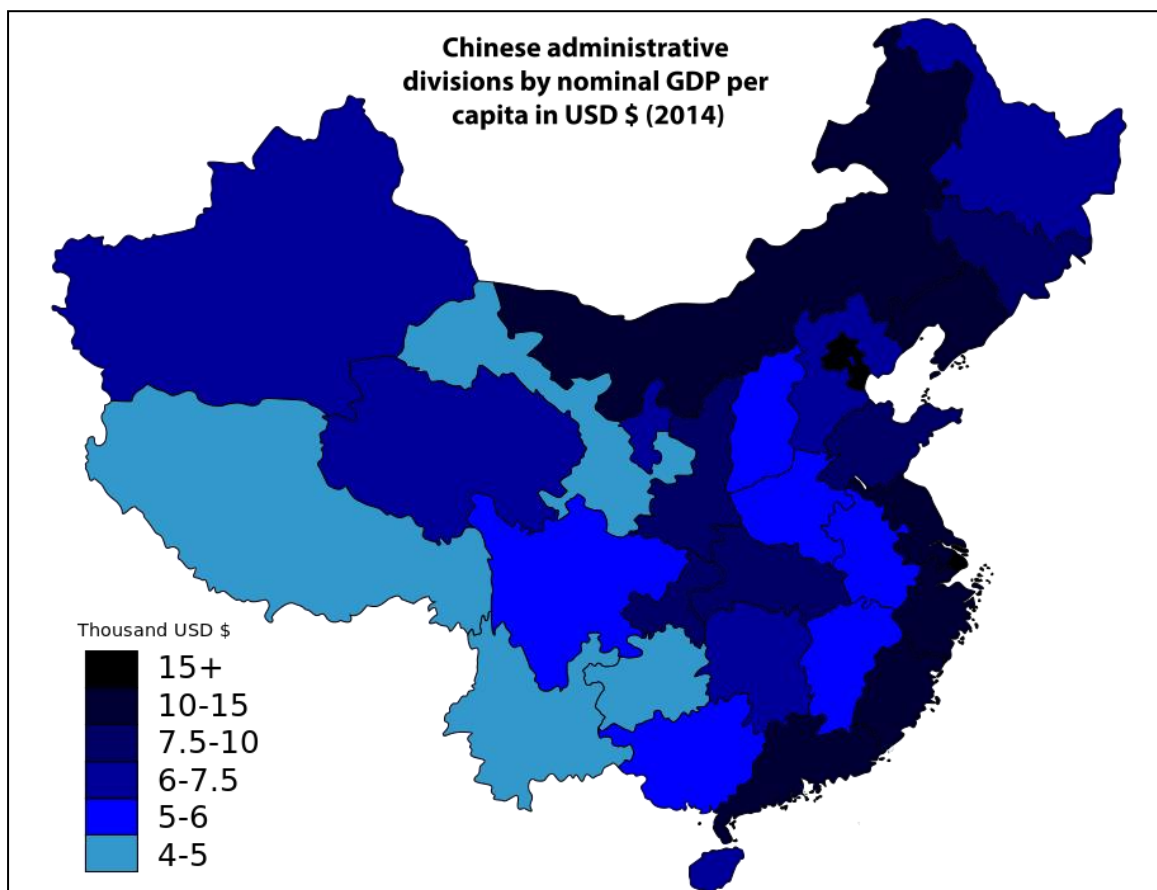
¹⁶ National Bureau of Statistics of China. Annual Data. [online]. [cit. 2017-8-8] Dostupné z: <http://www.stats.gov.cn/tjsj/ndsj/2016/indexeh.htm>

¹⁷ Při kurzu 1 juan=0,149 USD

¹⁸ The World Bank. Development Indicators. [online]. [cit. 2017-8-8] Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?view=chart>,

¹⁹ Int\$ (International dollar) https://en.wikipedia.org/wiki/Geary%E2%80%93Khamis_dollar

Při pohledu na tabulku vidíme, že autonomní oblast ČLR, Makao, by se umístilo celosvětově na třetím místě v PPP. Tyto čísla naznačují, jak obrovské jsou rozdíly mezi životní úrovní obyvatel. Situaci znázorňuje i přiložená mapa (viz Obrázek č. 2), kde jsou vidět nejchudší provincie jako je například Tibet (největší světle modrý).

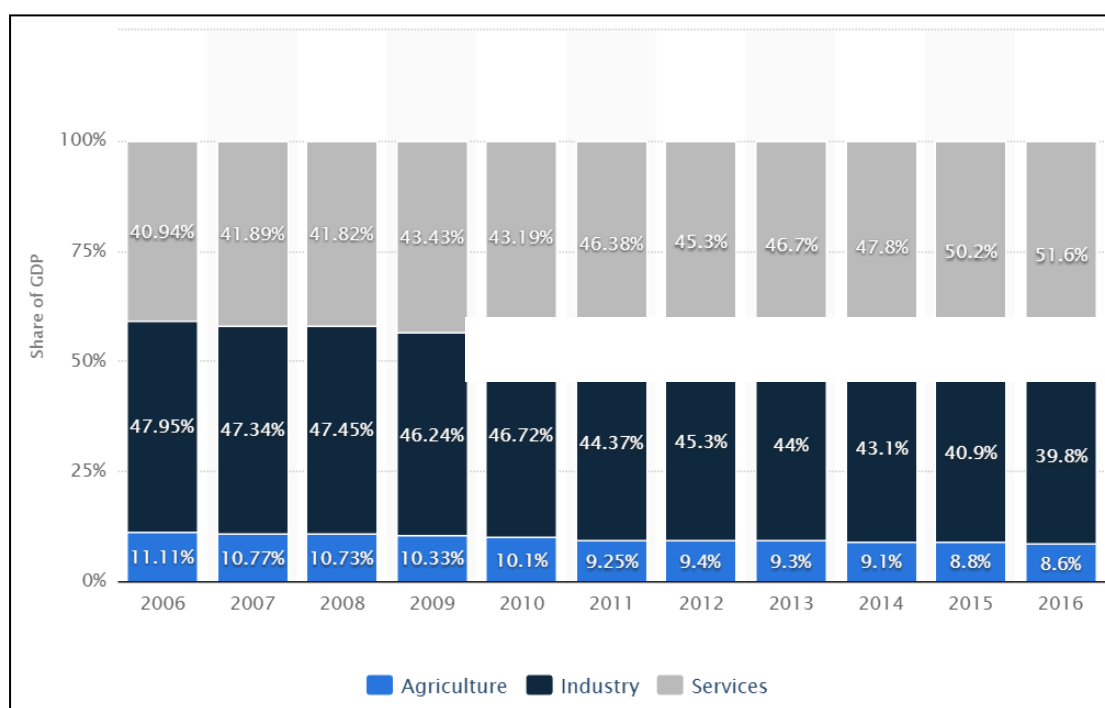

Obrázek č. 2: Nominální hodnota HDP per capita v provinciích ČLR v USD (tisících)

Zdroj: Harvard University Press, Obrázek převzat z Wikipedia.org

Co se naopak čínské vládě daří, je přechod na ekonomiku řízenou sektorem služeb. Sektor služeb předhonal průmysl ve své přidané hodnotě k HDP již v roce 2013, kdy pojal 46,7 % z celkové hodnoty HDP (průmysl v témže roce 44 %).²⁰ Služby nadále rostou a v minulém roce již dosáhly 51,6 % z celkového HDP. Utrácení domácností podporuje v poslední době i velice nízká inflace a stále se zlepšující platové podmínky. Ukazuje se že, pokud má Čína uspět a udržet svůj ekonomický růst na uspokojivých hodnotách a zároveň se spolehnout na vlastní spotřebu (domácností a státu) jako na motor své ekonomiky, bude muset začít přerozdělovat své bohatství mezi obyvatele rovnoměrněji a postarat se o další bohatnutí populace.

Graf č. 3: Podíl jednotlivých sektorů na celkovém HDP (%)

Zdroj: Statista.org [online]. [cit. 2017-8-9] Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/753/china/>

²⁰ The World Bank. Development Indicators. [online]. [cit. 2017-8-9] Dostupné z: <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&country=CHN>

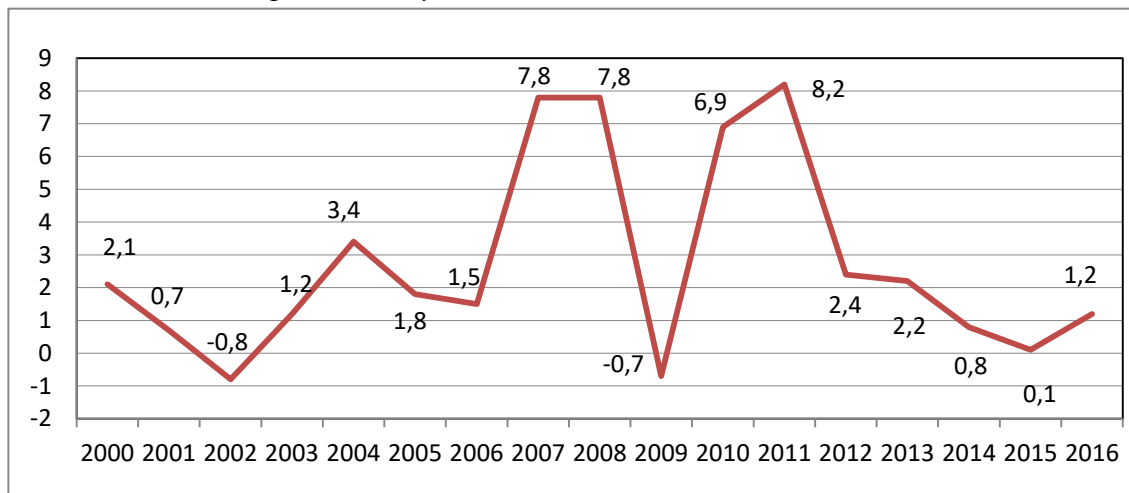
3.2. Inflace

Čína ekonomika vykazuje v posledních letech velmi nízkou mírou inflace. Po dobu reforem a velkého hospodářského růstu inflace více či méně kopírovala růst ekonomiky. Tento trend můžeme sledovat při propadu do deflace (-0,7 %) v roce 2009, v období hospodářské krize. Nicméně inflace poté nadále rostla. Nyní se Čína potýká s dlouhodobým propadem inflace na rekordní hodnoty. Čína si dlouhodobě určuje cíle inflace ve svém pětiletém plánu, podobně jako v případě hospodářského růstu. Pro 12. pětiletý plán byla tato hodnota stanovena na 3,5 %²¹ v nárůstu spotřebitelských cen a služeb. Je nutno podotknout, že po celou dobu 12. pětiletého plánu se inflace k této hranici nepřiblížila a dlouhodobě se pohybuje hluboko pod ní. Míra inflace se zastavila pro rok 2016 na 1,2 % s rekordně nízkým hospodářským růstem 6,7 %.²² Pro komunistickou stranu to není dobrá zpráva, jelikož přechod na ekonomiku hnanou domácí spotřebou se stal jedním z hlavních ekonomických cílů a jakýkoliv nárůst ve spotřebě zboží se slaví jako velký úspěch. Nízká inflace však nasvědčuje o opaku. Poptávka po zboží je akutně nízká a Číňané nemají prostředky k utrácení. Hrubý domácí produkt na hlavu se pohybuje pod hranicí 8,000 dolarů, přičemž 12,000 dolarů je bráno jako hranice pro vstup do střední třídy. Kupní síla čínského obyvatelstva je tudíž pod průměrem a ohrožuje růst ekonomiky.

²¹ China's Economic Rise: History, Trends, Challenges, and Implications for the United States, Congressional Research Service, 9. 10. 2014 [online]. [cit. 2017-8-9] Dostupné z: <https://www.fas.org/sgp/crs/row/RL33534.pdf>

²² The World Bank. Development Indicators. [online]. [cit. 2017-8-9] Dostupné z: <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&country=CHN>

Graf č. 4: Nárůst spotřebitelských cen

Zdroj: The World Bank.org [online]. [cit. 2017-8-9] Dostupné z:
<http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&country=CHN>

Čína si i pro svůj nový 13. pětiletý plán stanovila cíl pro míru inflace. Tentokrát se snaží o udržení inflace kolem 3 %. Podle toho, jestli míra roste nebo stoupá, je měnová politika buď zpřísnována, nebo naopak uvolňována. Hranici 3 % se však míra inflace přiblížila nejvíce v lednu 2017, kdy dosáhla 2,5 % a jednalo se o nejvyšší procento od května 2014. Zvyšování mezd a celkové zlepšování přerozdělování národního bohatství by mělo být v Číně na programu dne, jinak může být ekonomická stabilita značně oslabena. Zpomalování ekonomiky, státní zadlužení a momentálně také nízká míra inflace vzbuzují v řadách odborníků po celém světě obavy, jestli čínští leaderi ví, co dělají, anebo jestli se čínský drak řítí nekontrolovatelně k zemi. Na závěry je stále ještě brzo, ale ukazatele jako nízká poptávka po nemovitostech a „ekoregulace“ v automobilovém průmyslu mohou výrazně ovlivnit poptávku negativním směrem. Čína tak musí pečlivě zvažovat každý krok během implementace nových reforem a projektů.²³

²³ Forbes.com. *This is Why China Wants Its Inflation Rate To Pick Up* [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z:
<https://www.forbes.com/sites/sarahsu/2017/04/05/this-is-why-china-wants-its-inflation-rate-to-pick-up/#19446e12318c>.

Graf 5: Míra inflace na přelomu 2016/2017

Zdroj: TradeEconomics.com [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z: <http://www.tradeconomics.com/?s=china>

3.3. Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je ve spojení s Čínou velký problém. Oficiální statistiky Čínského statistického úřadu uvádějí pouze nezaměstnanost ve městech. China Statistical Yearbook 2016 uvádí, že v rozmezí let 2011-2015 se míra nezaměstnanosti pohybovala v rozmezí 4,05-4,1 %. Konkrétně 4,1 % v roce 2011 a nejnovější dostupný údaj je 4,05 z roku 2015.²⁴ Samotný zdroj upozorňuje na fakt, že se jedná o registrovanou nezaměstnanost v městských oblastech. Kvůli registračnímu systému Hukou žije ve městech velký počet neregistrovaných ilegálních obyvatel. To by se samozřejmě také odrazilo na „skutečné“ míře nezaměstnanosti. Je i krajně nepravděpodobné, že při tak obrovské migraci do urbanizovaných částí země, jako je právě v Číně, by nezaměstnanost kolísala pouze v rámci 0,1 % během pětiletého období. Zajímavé jsou také oficiální počty nezaměstnaných v městských oblastech.

²⁴ National Bureau of Statistics of China. Annual Data. [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z: <http://www.stats.gov.cn/tjsj/ndsj/2016/indexeh.htm>

V roce 2015 bylo podle Yearbooku ve městech zhruba 9,660,000 bez práce a od roku 2011 toto číslo stouplu zhruba o 400,000.²⁵

Dále statistiky zaměstnanosti uvádějí celkový počet ekonomicky aktivních lidí (800,910,000 pro rok 2015; celkový počet obyvatel v témže roce 1,371 miliardy). Celkový počet zaměstnaných tvoří většinu a to 774,510,000, z čehož naprostá většina pracuje v průmyslu.²⁶ Počet lidí zaměstnaných na venkově se skoro rovná počtu zaměstnanců ve městech, z čehož jedna čtvrtina městských zaměstnanců pracuje pro soukromé korporace. Na rok 2017 si čínská vláda vytyčila cíl udržet registrovanou míru nezaměstnanosti pod 4,5 %, což zřejmě nebude těžké, protože toto procento nezahrnuje venkovské lidi bez práce a nelegální migranty do měst a tuto stanovenou hranici překročilo naposledy před 37 lety v roce 1980, kdy dosáhlo 4,9 %.²⁷ Server The World Bank zveřejňuje také čínské statistiky nezaměstnanosti. Ty se mírně liší od těch oficiálních, ale stejně se pohybují dlouhodobě okolo 4 % a vycházejí v základu z oficiálních statistik. Pro rok 2016 bylo procento nezaměstnanosti 4,6 %.²⁸

Do budoucna by se mohla nezaměstnanost zvedat vlivem nárůstu absolventů vysokých škol. Čína v posledním desetiletí výrazně podpořila vysokoškolské vzdělávání. Došlo k podpoře veřejných vysokých škol ale i k uvolnění pravidel pro soukromé vysoké školy. To zvedlo v posledních letech počet absolventů z pár stovek tisíc na několik milionů. V Číně se stalo vysoké školství velmi populární. Mělo nabídnout nové generaci Číňanů podmínky, o kterých si jejich rodiče mohli nechat jenom zdát. Místo toho však v roce 2014 vyprodukovalo vysoké školství přes 7 milionů absolventů, což je sedmkrát více než v roce 1999. Oficiální statistiky uvádí míru nezaměstnanosti mezi absolventy 15 %, zahraniční zdroje ale tvrdí, že to může být i přes 30 %.²⁹ Mohlo by dojít k situaci, kdy studenti určitých oborů nebudou mít na trhu

²⁵ National Bureau of Statistics of China. Annual Data. [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z:

<http://www.stats.gov.cn/tjsj/ndsj/2016/indexeh.htm>

²⁶ <http://www.stats.gov.cn/tjsj/ndsj/2016/indexeh.htm>

²⁷ REUTERS. *China's unemployment rate falls below 4 percent at end of first quarter*. [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/us-china-economy-jobs-idUSKBN17R0JN>

²⁸ The World Bank. Development Indicators. [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z:

<http://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?locations=CN>

²⁹ BBC News. *What do you do with millions of extra graduates?* [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z:

<http://www.bbc.com/news/business-28062071>

práce možnost uplatnění. Armáda absolventů může být pro Čínu časovanou bombou. Absolventi VŠ nejsou tak ochotni přijímat dělnické pozice, i když tato místa již dnes nabízejí větší finanční ohodnocení než začínající pozice v administrativě. Čínská vláda reaguje na tuto situaci a chystá se předělat 600 vysokých škol na školy polytechnické, jejichž absolventi by mohli najít uplatnění v modernizovaném průmyslu a nových výzkumných centrech.³⁰ Otázkou zůstává, jestli zpomalující ekonomika ČLR neztratí schopnost pojmout novou pracovní sílu. Případný nárůst nezaměstnaných studentů by mohl pro komunistickou stranu znamenat vážný problém, ostatně svou sílu již předvedli studenti v roce 2014 při protestech v Hongkongu.³¹

³⁰ BBC News. *What do you do with millions of extra graduates?* [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/business-28062071>

³¹ prodemokratické protesty v roce 2014, kterých se převážně zúčastnil velký počet mladých lidí. Protesty trvaly v ulicích několik dní a na místě došlo k velkému počtu potyček se zasahující policií.

4. Aspekty hospodářského rozvoje Čínské lidové republiky

V této kapitole bych se rád věnoval dalším aspektům, které ovlivňují ekonomickou a sociální situaci v Číně. Čínské „Going Out“, tedy přímé zahraniční investování, vyvolává ve světě velký počet kladných ale i negativních ohlasů. V této části práce bych se proto rád zaměřil převážně na charakter čínských přímých zahraničních investic a podrobněji popsal jednotlivé projekty. Protože koluje v české společnosti velké množství polopravd a mýtů ohledně čínských investic v Česku, rád bych do této části zařadil také kapitolu týkající se právě přímých zahraničních investic směřujících z Číny na území České Republiky.

4.1. Čínské zahraniční investice ve světě

Nyní je na řadě kapitola, ve které se podrobněji podíváme na přímé zahraniční investice ČLR ve světě. Holým faktem zůstává, že ČLR se od počátku reformy a během hospodářského růstu v 70.-90. letech zajímá o ekonomiky vyspělých zemí a zkoumá jejich chod a principy již dlouhou dobu. Toto úsilí je poháněno hlavně čínským plánem „Going Global“, který měl zajistit Číně vliv po celém světě a možnost ovládat zahraniční trhy. Čínské podniky se snaží v posledních letech o velké investice v zahraničí v nejrůznějších sektorech. V Jižní Africe, Kongu, ale také v Kanadě či Latinské Americe se jedná o aktivity spojené s těžbou nerostného bohatství. V Evropě a ve Spojených státech amerických získávají stále větší vliv čínské firmy v oblasti technologického vývoje. Ačkoliv Čína stále stoupá na žebříčku zahraničních vlastníků, její investice jsou stále relativně malé v porovnání s vyspělými státy Evropy či USA. Pokud by se však podařilo čínským špičkám tento rozdíl vyrovnat, mohlo by to pro ČLR ve spojení s přechodem na ekonomiku hnanou spotřebou a hi-tech výrobou znamenat první příčku na mezinárodních trzích. Pro srovnání, v roce 2015 se výše zahraničních investic ČLR pohybovaly zhruba na úrovni Švýcarska, Francie či Nizozemska, které je výrazným investorem také v České Republice. (year 2015: in US

dollars - China 1,010,202 million; France 1,314,158 million; Switzerland 1,138,182 million; Netherlands 1,074,289 million) celkový obnos FDI za rok ³²

Nyní bych se rád zaměřil na jednotlivé země, které v posledních letech přitahují čínské investory nejvíce. Velice často je právě zmiňovaný africký kontinent a státy bohaté na nerostné suroviny. V roce 2015 byla Čína devátým největším investorem na africkém kontinentu, kdy s 3 % z celkového součtu světových investic zaostává za Itálií se 7,4 %, USA s 6,8 % a Francií s 5,7 %. ³³ Je nutné ovšem zdůraznit, že africké politické špičky přistupují k Číně daleko kladněji než k západním zemím, což je způsobeno zejména nedávným statusem Číny jako rozvojové země. Jednoduše řečeno, Afričané mají pocit, že jim jsou Číňané blíže než vyspělá bývalá impéria Západního světa. I z tohoto důvodu, můžeme očekávat další zvyšování investic ČLR na africkém kontinentu i v nastávajících letech. Mezinárodní měnový fond klasifikuje 20³⁴ afrických států jako bohatých na nerostné suroviny. Z celkových 78,5 miliard USD proinvestovaných ČLR v Africe mezi roky 2005-2016 směřovalo přes 40 % do těžby kovů a 35 % do energetického průmyslu Jižní Afriky, Demokratické republiky Kongo a Nigérie. Egypt a Niger jsou země, které však zajímaly čínské investory nejvíce. Na jejich území proudilo bezmála 50% celkových investic ČLR v regionu.³⁵ Mezi největší investory patří tradičně čínské národní energetické společnosti a společnosti zabývající se zpracováním ropy. V roce 2016 ČLR ovládla ropný průmysl Jižního Súdánu ze 75 % z celkových zahraničních investic v tomto odvětví.³⁶

³² Centre for Strategic and International Studies [online]. [cit. 2017-6-27] Dostupné z: <http://chinapower.csis.org/china-foreign-direct-investment/#card2>

³³ Centre for Strategic and International Studies [online]. [cit. 2017-6-27] Dostupné z: <http://chinapower.csis.org/china-foreign-direct-investment/#card2>

³⁴ World Economic Forum [online]. [cit. 2017-6-27] Dostupné z: http://reports.weforum.org/africa-competitiveness-report-2015/africas-competitiveness-divide/?doing_wp_cron=1498562388.2929730415344238281250

³⁵ Centre for Strategic and International Studies [online]. [cit. 2017-6-27] Dostupné z: <http://chinapower.csis.org/china-foreign-direct-investment/#card2>

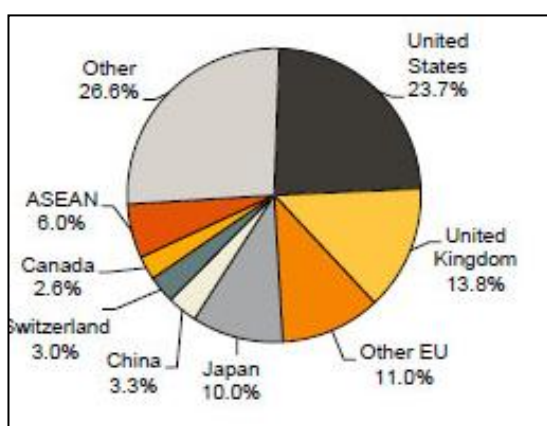
³⁶ Centre for Strategic and International Studies [online]. [cit. 2017-6-27] Dostupné z: <http://chinapower.csis.org/china-foreign-direct-investment/#card2>

Byla by chyba opomenout tradičně největší „magnet“ pro čínské investory, kterými jsou státy Severní Ameriky a Evropa. V minulém desetiletí tekla skoro polovina (48,2%) přímých zahraničních investic ČLR právě do Spojených států amerických a do Kanady. Spojené státy jsou samy o sobě zemí s největším počtem čínských investic. Investice do Evropy mají jeden cíl a tím je zajistit Čínské lidové republice přístup k novým technologiím a komponentům pro výrobu, což bylo i jedním z cílů 12. pětiletky. Tato strategie ČLR se ukazuje i v číslech. Jak jsme již zaznamenali, v posledním desetiletí proudila skoro polovina zahraničních přímých investic ČLR do USA a Kanady, naproti tomu reálný podíl v základním jmění místních firem byl méně než 5 %. Tento fakt naznačuje, že Čína nehodlá investovat a rozjíždět další podnikání v zahraničí, jako to činí například Japonsko či velmi investičně aktivní Nizozemsko, ale spíše se snaží získávat technologie a určitý vliv na zahraničních trzích. V Evropě Čína investuje do energetického sektoru, což ukazuje i v České Republice, kde se například ucházela o stavbu pátého bloku jaderné elektrárny Dukovany.³⁷ Čínské investice do ropného a plynářského průmyslu v sibiřských oblastech pomáhají Číně s dodávkou energetického materiálu a smlouvy jako byla například v roce 2014 smlouva s ruským Gazpromem, pomáhají Rusku v době ekonomických sankcí ze strany evropských zemí. Další kroky, jako je například investice čínského technologického giganta Huawei do Maďarska a strategické investice do energetického průmyslu ukazují záměry ČLR vytěžit co nejvíce ze svých investic a zlepšit svou konkurenceschopnost na světovém trhu.

³⁷ Česká Televize CT24 [online]. [cit. 2017-6-28] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1943329-cinane-maji-zajem-o-dostavbu-dukovan-chteji-se-pry-ale-vyhnout-vyberovemu-rizeni>

V podobném duchu se nesou i investice Čínské lidové republiky v Asii a Oceánii. Stejný trend, kdy investice od roku 2005 stoupají (z 5,7 miliard dolarů na 33,9 miliard v roce 2016)³⁸ se drží i zde. Přes 30 % veškerých investic putuje do Austrálie, kde se Čína převážně zajímá o těžbu surovin. V posledním desetiletí byla Austrálie druhým největším recipientem investic z ČLR po Spojených státech. Přesto, že Čína investuje těžce do hutnictví či energetického průmyslu, na podílu ve vlastnictví si připisuje pouhých 3 % z celkových zahraničních investic v Austrálii.³⁹ (viz Graf č. 6)

Graf č. 6: Podíl zahraničního kapitálu v základním jmění australských firem

Zdroj: HABC.gr [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: http://www.habc.gr/australia_fdi.asp

³⁸ Centre for Strategic and International Studies [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://chinapower.csis.org/china-foreign-direct-investment/#card2>

³⁹ Hellenic-Australian Business Council [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: http://www.habc.gr/australia_fdi.asp

Na druhé straně můžeme sledovat obrovský podíl států EU či USA, kteří mají každý zhruba čtvrtinový podíl. Čína se v roce 2011 stala největším energetickým spotřebitelem na světě, ale také zároveň získala prvenství v produkci energie v tom samém roce, a to vše hlavně zásluhou rozsáhlé industrializace a rychlé modernizace. Počítá také, že do roku 2035 spotřebuje 25 % z celkové světové spotřeby energie⁴⁰ Čína se proto snaží získat co největší vliv na Blízkém východě a v zemích bohatých na nerostné suroviny. V západní Asii Čína praktikuje taktiku nevměšování se do problémů a chrání si svou vlastní energetickou „bezpečnost“, což se ukazuje například u odmítnutí pomoci USA a EU zastavit iránský jaderný program.⁴¹ Případy, kdy jdou zahraniční investice ČLR ruku v ruce s jejími politickými zájmy nejsou žádnou výjimkou. Nelze také tvrdit, že investice do energetického průmyslu jsou jediné, které Čína v Asii realizuje. Je nutno připomenout nemalé investice do infrastruktury a dopravy či do trhu s nemovitostmi. Velká finanční injekce do zanedbaného přístavu Gwadar v Pákistánu ukazuje ambice ČLR v regionu. Přístav v ústí Perského zálivu má významnou strategickou pozici a podle některých analytiků by mohl do budoucna konkurovat svou významností i mega přístavištím jako je např. Dubai.⁴² Na druhé straně ČLR je spíše zdrženlivá v investicích do zemí východní Asie. Investice do Jižní Koreje či Japonska jsou spíše drobnějšího charakteru a směřují do technologického vývoje, turismu či bankovního sektoru. Ačkoliv mají tyto země s Čínou pevné obchodní vztahy, Čínu očitivně nepřitahují, poněvadž tyto země nemají velké zásoby nerostných surovin. Stejně jako je tomu např. v České Republice, Čína má také zájem o rozvoj jaderných technologií např. v Pákistánu⁴³

⁴⁰ U.S. Energy Information Administration [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://chinapower.csis.org/china-foreign-direct-investment/#card2>

⁴¹ Yale University [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://yaleglobal.yale.edu/content/china-courts-middle-east>

⁴² NY Times [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: http://www.nytimes.com/2013/02/01/world/asia/chinese-firm-will-run-strategic-pakistani-port-at-gwadar.html?_r=0

⁴³ Tribune [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <https://tribune.com.pk/story/649908/china-commits-6-5-billion-for-nuclear-project-in-pakistan/>

Velkým zahraničním projektem, kterým se ČLR v Asii zabývá je projekt tzv. Nové Hedvábné stezky, který v září 2013 představil čínský prezident Si Ťin-pching. K projektu má být využito existujících železničních tratí hlavně v Číně samotné a také na Transsibiřské magistrále a tratě po celé Evropě. Nejedná se pouze o projekt pozemní dopravy, ale také lodní spojení či síť ropovodů a plynovodů. Do celého projektu by mohla být zapojena i infrastruktura České Republiky. Čína uvolnila na projekt 1 bilion dolarů. Podle ČLR je tento projekt více než jen projekt ekonomický, ale spíše se jedná o projekt geopolitický. Celá „stezka“ by měla propojovat více než 60 zemí a znamenala by velkou výhodu ČLR v mezinárodním obchodu, jelikož by udělala z čínského pobřeží významný světový dopravní uzel.⁴⁴ V lednu 2017 vyrazil vlak z čínské Yiwu do Londýna. 12000 km mu zabralo plánovaných 16 dní, a i když musel být náklad cestou několikrát překládán (rozdílný rozchod kolejnic), jedná se o rychlejší variantu než lodní doprava a zároveň výrazně levnější než doprava letecká.⁴⁵ Je nutno ale podotknout, že konečná podoba a její mapa, natož její přílehlé větve zůstávají jednou velkou neznámou a nadšení některých českých politiků, je přinejmenším unáhlené.⁴⁶ Více se Nové hedvábné stezce věnuji v kapitole „13. pětiletý plán“.

I když se nejedná o velký cíl zahraničních investic ČLR, bylo by nesprávné nezmínit Latinskou Ameriku a Karibik jako velké lákadlo pro čínské investory. Zde můžeme opět sledovat strategické jednání Číny při zahraničním investování. I když se Čína podílí na veškerých zahraničních investicích v regionu pouze 1 %, ⁴⁷ je i zde vidět její strategie a plánování. Hlavně státy Latinské Ameriky jsou pro investory velkým lákadlem z hlediska jejich bohatých zásob nerostných surovin. Mezi roky 2005-2016 putovalo například do Brazílie 45,6 miliardy dolarů a většina byla do brazilského energetického sektoru, zejména do jeho budování a rozvoje. V lednu 2016 například vyhrála korporace China Three Gorges Corporation zakázku na výstavbu dvou vodních

⁴⁴ COOLEY, Alexander. New Silk Route or Classic Development Cul-de-Sac? [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://www.ponarseurasia.org/memo/new-silk-route-or-classic-developmental-cul-de-sac>

⁴⁵ The Guardian [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/jan/14/china-silk-road-trade-train-rolls-london>

⁴⁶ Česká televize.cz [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/2116332-puvodni-hedvabna-stezka-fungovala-pres-tisic-let-nova-mohla-vest-az-do-ceska>

⁴⁷ ECLAC, Foreign Direct Investments in Latin America and the Caribbean [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://www.cepal.org/en/publications/38215-foreign-direct-investment-latin-america-and-caribbean-2015>

elektráren na brazilském území v hodnotě 3,6 miliardy dolarů. Čína na svém území plánuje mimo jiné také výstavbu rozsáhlého komplexu vodních elektráren, k čemuž potřebuje technologie a zkušenosti, které může nabrat právě v zemích jako je Brazílie. Jen pro úplnou představu 70 % veškerých stavebních zakázek v Latinské Americe a Karibiku od roku 2010 byly právě v energetickém sektoru, tudíž je vidět, že Čína není zdaleka jediná, kdo má zájem o výstavbu energetických komplexů v Latinské Americe.⁴⁸ Nejedná se samozřejmě o jediné odvětví, do kterého Čína v této oblasti investuje. Za zmínku stojí investice do automobilového průmyslu, jako jsou investice čínské společnosti Chery a JAC Motors do Brazílie, Argentiny a Kolumbie, čímž si od roku 2011 upevňuje místo na zdejších trhu. Čína se v tomto regionu neprosazuje pouze svými investicemi, ale také poskytováním úvěrů na rozvoj infrastruktury. Čínské banky od roku 2005 poskytly regionu 77 úvěrů v celkové hodnotě 141,3 miliardy dolarů na rozvoj tradičních či obnovitelných energetických zdrojů a na projekty v dopravě a další rozvoj v infrastruktuře.⁴⁹

Čínské FDI se nevyhýbají samozřejmě ani České Republice, která se strategicky nachází v srdci Evropy. Od návštěvy čínského prezidenta Si Ťin-pchinga uplynul zhruba rok. V té době se začalo více mluvit o možných zahraničních investicích ČLR v Čechách v budoucnu. Zazněly jak zdánlivě přehnané odhady, tak i střídmější údaje o možných budoucích investicích. Již v roce 2015, kdy premiér Bohuslav Sobotka navštívil ČLR na své oficiální návštěvě, bylo jasné, že spolupráce s Čínou bude aktuální téma na domácí půdě v budoucích letech. Význam zahraničního obchodu mezi ČLR a ČR dlouhodobě rostl a stával se stále významnějším v průběhu posledních cca 10 let. Během roku 2016 vzájemný obchod oslabil o meziročně 1,7 procenta a zastavil se na konci srpna na hodnotě 276 miliard korun pro dovoz a 29 miliard korun pro vývoz.⁵⁰ Jak již avizoval v roce 2015 premiér Sobotka, snaha České Republiky o vytvoření významného dopravního uzlu pro obchod s Čínou přináší své ovoce. Nasvědčuje tomu i

⁴⁸ BMIResearch [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://www.bmiresearch.com/articles/china-to-continue-power-play-in-latin-america>

⁴⁹ Centre for Strategic and International Studies [online]. [cit. 2017-7-8] Dostupné z: <http://chinapower.csis.org/china-foreign-direct-investment/#card2>

⁵⁰ CZSO [online]. [cit. 2017-4-16] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni-obchod-s-cinou-2005-az-2012-63zz81k8k1>

fakt, že před zavedením přímého leteckého spojení Praha-Soul, které obsluhuje největší dopravní letadlo současnosti (Airbus A380), bylo největším letadlem, které pravidelně létalo na letiště Praha-Ruzyně dopravní Boeing 747 čínské dopravní společnosti.⁵¹ Množství zboží přepraveného přes ČR z Číny je obrovský, ale opravdu to přináší takové výhody pro Českou Republiku, která je ve světovém měřítku v zahraničním obchodu velice malý hráč? Pojdme zpět k přímým zahraničním investicím ČLR v ČR. Podle agentury Czechinvest čínské investice v ČR v posledních letech rostou. V roce 2014 Čína investovala v ČR 500 mil. korun. O rok později se však tato částka zdvojnásobila a první polovina roku 2016 přinesla investice za skoro 2 miliardy korun.⁵² Rok 2016 a právě již zmiňovaná návštěva prezidenta ČLR přinesla další příslib velkých investic. Prezident Zeman, během návštěvy jeho čínského protějšku, předpokládal výši celkových zahraničních investic a naznačil, že by měly investice během roku 2016 vzrůst na 95 miliard korun a na 294 miliard do roku 2020. Tato čísla se řadě analytiků zdají přehnaná a registrují v průběhu let investice v řádu jednotek miliard korun.⁵³

Pojďme se nyní podívat podrobněji na strukturu zahraničních investic do ČR v posledních letech. Největší zájem mají čínští investoři o oblast automobilového průmyslu, strojírenství a elektrotechniky. Mezi významné investiční společnosti můžeme zařadit skupinu YPP, která se zabývá právě automobilovým průmyslem a v roce 2015 proinvestovala v České republice skoro 250 milionů korun. Dalším významným hráčem je také společnost CEFC (China Energy Company Limited), které patří například fotbalový klub SK Slavia Praha, pivovar Lobkowicz a nemovitosti v Praze v ulici Na Příkopě a Martincký palác na Hradčanech. Právě společnost CEFC se ohradila proti nízkým odhadům investic za rok 2016. Podle některých odhadů investovala Čína v tomto roce kolem 18 miliard korun. Společnost CEFC uvádí, že za poslední dva roky proinvestovala přes 30 miliard korun a nyní dokončuje investice za

⁵¹ iVysílání ČT [online]. [cit. 2017-4-16] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10997918455-mimoradne-porady-ct24/215411034000169-cinske-penize-v-cesku/>

⁵² CzechInvest[online]. [cit. 2017-4-16] Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/analyza-dopadu-pobidek-na-cr-2050-cz.pdf>

⁵³ iDnes[online]. [cit. 2017-4-16] Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/vzajemny-obchod-s-cinou-letos-klesa-rada-projektu-ma-zpozdeni-pub-/ekonomika.aspx?c=A161024_164929_ekonomika_rts

dalších 25 miliardy korun.⁵⁴ Většina projektů však není ještě dokončeno a jedná se o komplikované investiční tahy, které směřují do celé Evropy, a ne pouze do ČR, tudíž je jejich finální hodnota na domácí půdě těžko odhadnutelná. Podle agentury Bisnode se dokonce minulý rok objem čínského kapitálu v základním jmění českých firem mírně snížil a to na 5,74 miliard korun, což řadí Čínu v pořadí investorů v ČR až na 22. místo. Největším zahraničním vlastníkem je jako nejvýznamnější obchodní partner Německo s 239 miliardami korun, následuje Nizozemsko, Rakousko a Lucembursko. (viz. Obrázek č. 3)⁵⁵

Čína momentálně není ani největším asijským investorem v ČR. Obrovské investice v oblasti automobilového průmyslu uskutečnila například Jižní Korea stavbou továrny Hyundai v Nošovicích za celkem 1,12 miliard euro, či můžeme připomenout nedávný odkup Plzeňského Prazdroje japonským koncernem Asahi. Tito asijské investoři se nyní nacházejí ve stínu ČLR, přičemž samotná společnost Hyundai Motor Manufacturing Czech zaměstnává přes 3 500 lidí. Během návštěvy čínského presidenta Si Ťin-pchinga bylo podepsáno asi 30 dokumentů tykajících se budoucích investic. Řeč je o dohodách se ŠkodaAuto, ČEZ nebo Český Aeroholding. Většina těchto projektů je však v úplném počátku a nelze odhadovat, jaký dopad bude mít vliv na pozici Číny na našem území.⁵⁶ Ještě větší problém nastává při sledování zahraničního kapitálu, kdy například německá firma otevře výrobu v České Republice, ale vlastní ji čínský investor. Do České Republiky přijdou tedy peníze z Německa, ale celý kapitál je čínský. Podle některých analytiků je toto právě problém poněkud zkreslených odhadů, které předkládal pan prezident Zeman minulý rok. Čína si díky medializaci a určité kontroverzi vysloužila v České republice velký zájem a pozornost firem. Čína je na českém trhu relativně novým hráčem a je pozadu i oproti ostatním asijským zemím. Čína však očividně zaznamenala existenci malé země v srdci Evropy a je odhodlaná kontrolovat své místo mezi investory, zatím se však zdá, že

⁵⁴ iVysílání ČT [online]. [cit. 2017-4-16] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11412378947-90-ct24/217411058130327/titulky>

⁵⁵ Bisnod [online]. [cit. 2017-4-16] Dostupné z: <http://www.bisnode.cz/tiskove-zpravy/cinsky-kapital-v-ceskych-firmach-je-nizsi-nez-pred-navstevou-cinskeho-prezidenta/>

⁵⁶ Parlamentní Listy.cz [online]. [cit. 2017-4-16] Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Cinske-investice-v-Cesku-se-vyrovnaji-belgickym-nebo-kyperskym-428609>

k žádným rapidním změnám v investicích nedojde a Čína spíše posílí úlohu České Republiky jako odbytiště pro svůj vývoz a jako dopravní křižovatku pro svou další expanzi.

Obrázek č. 3: Investice ČLR v ČR

Zdroj: Bisnode.cz Studies [online]. [cit. 2017-6-27] Dostupné z: <https://hlidacipes.org/rok-od-rudych-mavatek-v-praze-cinske-investice-v-cesku-apetit-je-zatim-velsi-nez-realita/>

Čínské investice ve světě, jsou v současné době velice politicky a veřejností rozebírané téma, a to nejen na naší české scéně. Zahraničním investicím ČLR je nutné věnovat pozornost a nedělat chybu v podceňování či přeceňování jejich významu pro světový trh. V této kapitole jsem se snažil shrnout důležité aspekty zahraničních aktivit ČLR v posledním období. Nejde samozřejmě zahrnout vše, ale myslím si, že tento stručný souhrn, ukazuje dostatečně strategii Číny na zahraničních trzích. Čína investuje s rozvahou a můžeme obecně říci, že nejde o žádné plošné, masivní investice, ale spíše o strategické a pro Čínu přínosné investování. Čína investuje do energetického průmyslu, což jí do budoucna může zajistit velkou výhodu v tomto sektoru. Také

získávání nových technologií formou investic do zahraničních vývojových center je pro ČLR typické. Číňané se nesnaží dané trhy ovládnout přímou formou, ale spíše si z nich vybrat to nejlepší a vytěžit z nich co nejvíce k vlastnímu prospěchu. Pokud bude Čína pokračovat ve zvyšování své energetické spotřeby, je pro ni tato strategie skoro nutností, stejně tak jako přínos nových technologií ze zahraničí, což Čína stejně již řadu let praktikuje. Jaký reálný přínos (pokud nějaký) pro cílové země mají čínské investice, zůstává tématem diskusí a polemik napříč ekonomickým světem.

Na závěr této kapitoly bych rád přiložil příspěvek ze serveru The Economist s příznačným názvem „Going Out“, který upozorňuje na postupné dorovnání odchozích investic s příchozími kolem roku 2014. Za pozornost stojí také minimální obnos odchozích investic ještě kolem roku 2002. (viz. Graf č. 7)

Graf č. 7: *Výše odchozích (tmavě modrá) a příchozích investic v miliardách USD*

4.2. BRICS

Ekonomická skupina BRICS, jejíž název se skládá z počátečních písmen členských států, kterými jsou Brazílie, Rusko, Indie, Čína a v roce 2010 se ke skupině připojila také Jižní Afrika. Populace těchto zemí se rovná 40 % celkové světové populace a HDP tvořilo v roce 2014 zhruba 15 % světového HDP. Všechny země ve skupině mají odlišnou strategii růstu, ale na druhou stranu všechny do nedávna patřily do kategorie rozvojových zemí. Na osudu skupiny BRICS je snadné sledovat, jak moc se může situace změnit během pouhých několika let. Na počátku sdílely tyto země společné úsilí rozvoje a zahraničních investic, právě po vzoru Číny.⁵⁷ Během prvního summitu v roce 2009 v ruském Jekatěrinburgu řešily členské státy především, jak nejlépe ustát pád ekonomiky během světové krize. Již však na tomto summitu zazněla kritika dolarového systému a WTO a byla dána najevo potřeba nového, diverzifikovaného mezinárodního měnového systému.⁵⁸ Touto novou měnou se měl stát čínský juan.⁵⁹

Čína byla a stále je zdaleka nejsilnější ekonomikou této skupiny. Její HDP je několikanásobně vyšší než HDP ostatních členů. Zatím co HDP Indie se pohyboval v roce 2016 na hodnotách něco málo převyšujících 2,200 miliard USD, HDP Číny byl na hodnotě 11,199 miliard USD.⁶⁰ Na šestém summitu skupiny BRICS v roce 2014 v Brazílii bylo oznámeno založení nové rozvojové banky. New Development Bank (NBD) má sloužit hlavně k podpoře infrastruktury jednotlivých států a vytvořit obranu před dominantou USA a Evropou v čele MMF či Světové banky.⁶¹ Nakonec nová banka bude sídlit v Šanghaji. Počáteční vklad každé členské země má být 10 miliard dolarů

⁵⁷ ŠVIHLÍKOVÁ, Ilona. *Globalizace a krize: souvislosti a scénáře*. 1. vyd. Všeň: Grimmus, c2010, 291 p. ISBN 80-874-6101-0. str. 216

⁵⁸ ŠVIHLÍKOVÁ, Ilona. *Globalizace a krize: souvislosti a scénáře*. 1. vyd. Všeň: Grimmus, c2010, 291 p. ISBN 80-874-6101-0. str. 217

⁵⁹ VANĚČEK, Václav. *Vybrané ekonomické a sociální ukazatele Čínské lidové republiky za poslední období. Základní trendy*. Č. Budějovice, 2015. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Pedagogická fakulta

⁶⁰ The World Bank. Development Indicators. [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z: <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&country=CHN>

⁶¹ BloombergView [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z: <http://www.bloombergvew.com/articles/2014-07-20/china-is-driving-the-brics-train>

a penězi se v příštích letech bude financovat infrastrukturní program.⁶²Jedná se o tah ze strany BRICS k obraně před dominantou USA a Evropy ve vedení MMF a Světové banky. Čína jako tahoun této skupiny získává tímto ještě větší vliv na světovou ekonomiku. Ekonomické problémy se však nevyhýbají ani jedné ze zemí BRICS. Rusku bylo v roce 2014 pozastaveno členství ve skupině G8 z důvodů anexe Krymu a velké sankce ze strany Evropy a USA, stejně tak jako neideální ekonomická situace vyvolaly velký propad rublu. Čínský plán na restrukturalizaci ekonomiky z výroby na domácí spotřebu se také úplně nehodí do skupiny, která byla výrazně orientovaná na vývoz. Zpomalující ekonomika a velké rozdíly v členských státech působí problémy. Rusko dokázalo nejvíce zvednout životní úroveň, ale jeho ekonomika proti ostatním státům značně oslabuje. Indie má zase nejnižší HDP na hlavu (přes 5,000 USD). Vnitřní politické spory ve skupině v posledním období jsou větším problémem než nemalé ekonomické problémy jednotlivých států. Výstavba obchodního koridoru v Pákistánu, který vede přes Indické území okupované Pákistánem, Číně také nepřidává na diplomatických vztazích uvnitř BRICS. I když navenek jedná skupina jednotně, například nedávna společná vojenská cvičení Ruska a Číny a společný postoj ke krizi v Iráku a Libyi, jsou vnitřní rozepře více než viditelné.⁶³

4.3. Vstup do WTO

Když začal v roce 1978 Teng Siao-pching otevírat Čínu světu pomocí politiky otevřených dveří, vláda se začala připravovat na reformy uvnitř ekonomiky a na liberalizovaný mezinárodní obchod. Vstup do WTO se stal pro Čínu velkou událostí, které ale předcházelo 15 let jednání a příprav. Čína byla jedním ze signatářů Všeobecné dohody o clech a obchodu z roku 1947 (GATT). Tato dohoda řešila převážně zásady nediskriminace v mezinárodním obchodu a aspekty duševního vlastnictví. Jedná se vlastně o předchůdce WTO.

⁶² BloombergView [online]. [cit. 2015-1-16] Dostupné z: <http://www.bloombergview.com/articles/2014-07-20/china-is-driving-the-brics-train>

⁶³ WILSON, Dominic; PURUSHOTHAMAN, Roopa. Dreaming with BRICS: *The Path to 2050*. [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z: <http://www.goldmansachs.com/our-thinking/archive/archive-pdfs/brics-dream.pdf>

Problém spočíval v nečekaném odchodu Číny z GATT v roce 1949, který souvisel s eskalující revolucí v Číně. Čína projevila znovu zájem o vstup až v roce 1984, kdy však byla organizace na pochybách ohledně stavu čínské ekonomiky a její transparentnosti. Takto začalo dlouhé jednání o vstupu nejprve do GATT a později již do nově založené WTO.⁶⁴ Vyjednávání ukázalo hlavně problémy v respektování duševního vlastnictví a možné diskriminační tendence ze strany čínských vývozců. Čína usilovala o členství ve WTO také z důvodu, aby ukázala, že koncepce otevírání se svého trhu světu je trvalá a Čína v ní hodlá pokračovat. Takto probíhalo jednání o vstupu Číny do WTO. Vyjednávání bylo o to komplikovanější, jelikož Čína vyjednávala s každým státem zvlášť a musela splnit podmínky jednotlivých členů.

1986 – Čína požádalo o znovupřijetí do skupiny GATT

1995 – Čína podala přihlášku ke vstupu do WTO

1997–Snižování dovozních cel s cílem získat podporu při vyjednávání ze strany USA

1999 – Čína a USA se dohodly ohledně svých obchodních vztahů v rámci WTO

2000 – Další vyjednávání s EU, EU požaduje otevření trhu pro své automobilky a větší liberalizaci na bankovním trhu.

prosinec 2001 – Čína vstupuje do WTO⁶⁵

Čína se vstupem zavázala k nediskriminačnímu jednání na mezinárodní obchodní scéně a k dalšímu otevírání svého trhu. V rámci dohody WTO došlo k dalšímu snížení cla na více než 5,000 vývozních artiklů. Nastalo také období, kdy se začaly na čínský trh přesouvat ve velkém zahraniční výrobci. Čína se zavázala, že do 3 let od vstupu umožní obchodování všech korporací jen s omezenými výjimkami.⁶⁶ Čínský vývoz rychle rostl a mezitím co se Čína před vstupem pohybovala na 7. příčce ve vývozu celosvětově, po vstupu již postoupila na 3. místo za USA a Německo. Čína je

⁶⁴ KUNEŠOVÁ, H., CIHELKOVÁ, E. a kol., Světová ekonomika – nové jevy a perspektivy. 2006. s. 78

⁶⁵ WTO. [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/a1_chine_e.htm

⁶⁶ WTO. [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z: https://www.wto.org/english/news_e/pres01_e/pr243_e.htm

momentálně stále světovou jedničkou ve vývozu a její vývoz tvořil v roce 2016 2,098 miliard což je 22 % z celkové hodnoty z jejího HDP.⁶⁷

Tabulka č. 6: Světový export (2016)

	Země	Export (miliard US dolarů)
	Svět	17,979
	EU	2,659
1	Čína	2,098
2	USA	1,471
3	Německo	1,283
4	Japonsko	641

Zdroj: CIA. The World FactBook [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2078rank.html>

Ačkoliv je Čína řádným členem World Trade Organization již řadu let, stále se potýká s obviňováním z porušování pravidel organizace. Jedním ze závazků bylo nezasahování státu do chodu státních korporací (SOE), což Čína nečiní a vměšování se do chodu těchto firem je zřejmé.⁶⁸ V roce 2010 publikoval německý Spiegel Online zprávu ze zasedání Americko-čínské bezpečnostní a hodnotící komise. Čína podle komise neplní své závazky dle dohody WTO a obchází nebo přizpůsobuje pravidla ve svůj prospěch. Výroční zprávu hrubě odsoudilo čínské ministerstvo zahraničí, s tím že se jedná o zprávu plnou „studené války“ a požadují, aby se komise přestala vměšovat do vnitřních záležitostí Číny. Řeč byla hlavně o diskriminaci zahraničních firem na čínském trhu. Západní firmy tvrdí, že jim nejsou poskytnuty rovné podmínky v hospodářské soutěži. Spiegel ale naznačil, že chování západních podnikatelů je naivní, když předpokládají, že ČLR nebude jednat ve vlastním zájmu. Ostatně Číňané patří na mezinárodním trhu za tvrdé hráče.⁶⁹

⁶⁷ CIA. The World FactBook [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2078rank.html>

⁶⁸ European Commission. Trade. *WTO confirms China illegal imposed anti-dumping duties on scanners from the EU*. [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=871>

⁶⁹ EPOCH TIMES. *Čína neplní sliby WTO*. [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z: <http://www.epochtimes.cz/2010122215707/Cina-neplni-sliby-WTO.html>

4.4. HDI a HPI – indexy kvality lidského života

HDI – Human Development Index – byl poprvé uveden v roce 1990 v rámci humanitního programu OSN. HDI zahrnuje tři oblasti: zdraví, úroveň vzdělanosti a hmotnou životní úroveň. Index se pohybuje v rozmezí 0.0-1.0 (Nigér-0.353, Norsko-0.949)

HPI – Human Poverty Index – zahrnuje aspekty životní úrovně jako je: úmrtnost v nízkém věku, míra nevzdělanosti a nebo přístup k pitné vodě a kvalitní zdravotní péči.⁷⁰

O Číně ekonomové často mluví stále jako o rozvojové zemi a to zejména díky ukazatelům, které poskytují indexy jako je HDI a HPI. Ačkoliv je Čína podle ukazatelů Hrubého Domácího Produktu nepochybně nyní druhá největší ekonomika světa, životní úroveň velkého množství obyvatel Číny tomu však ještě zdaleka neodpovídá. Podle indexu HDI se Čína se v roce 2011 nacházela na 101 pozici ze 187 zemí a teritorií na společné úrovni zemí jako je Alžírsko, Thajsko nebo Tunis. Od roku 1980 ale výrazně posiluje

a v žebříčku životní úrovně stoupá. Podle indexu chudoby (HPI) se, Čína v posledním sledovaném období v roce 2016 potýkala s 19% obyvatel na pokraji chudoby, což je zhruba srovnatelné procento se zeměmi jako je Zambie nebo sousední Mongolsko. Momentálně se řadí mezi země jako je Thajsko nebo Ekvádor na celosvětově 90. příčce podle indexu HDI s hodnotou 0.738. (ČR-28. místo mezi Španělskem a Řeckem s hodnotou 0.878)⁷¹ Je nutno ale brát v potaz určitou nepřesnost těchto údajů, jelikož přesné statistiky je zvláště u tak rozlehlých zemí jako je Čína velice těžké zjistit.

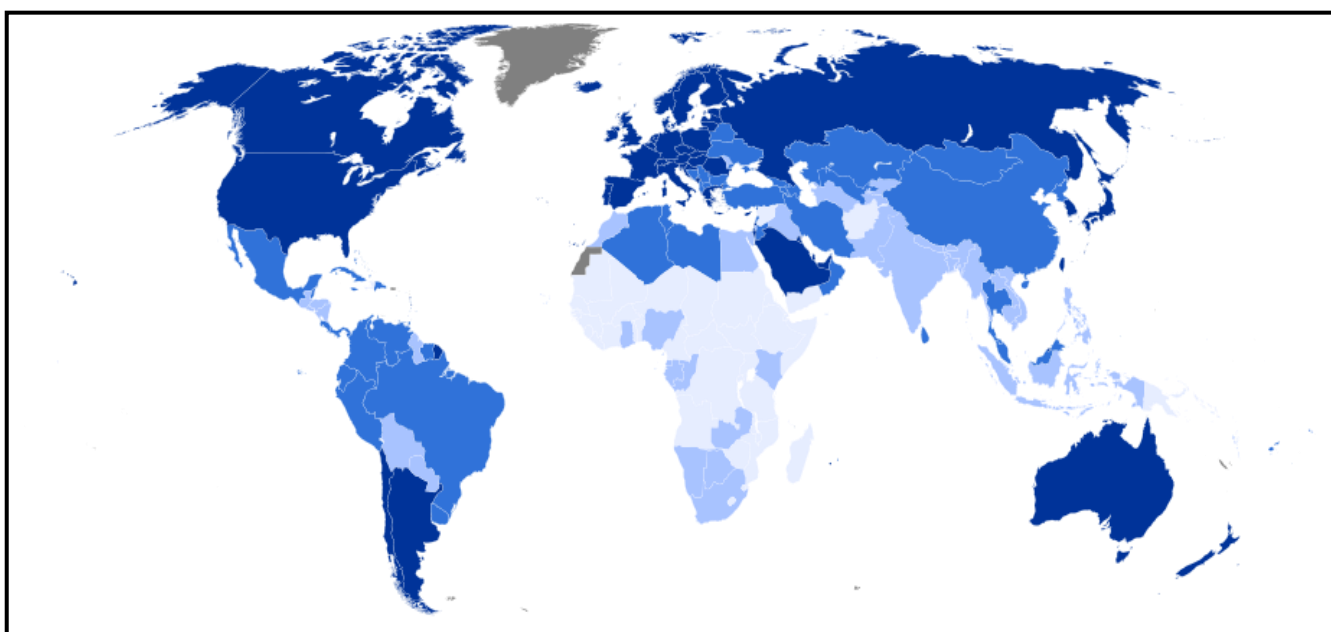
⁷⁰ Celé indexy s komentáři jsou dostupné zde:

<http://hdr.undp.org/en/2016-report/download>

⁷¹ UNDP Human Development Reports [online]. [cit. 2017-11-18] Dostupné z: http://hdr.undp.org/sites/default/files/HDR2016_EN_Overview_Web.pdf

Je nutné také brát ohled na specifikaci těchto indexů. Údaje nezahrnují hospodářskou výkonost státu ale zaměřují se na obecnou životní úroveň obyvatel. Čínský statistický úřad sice vydává vlastní statistiky životní úrovně, ale vzhledem k velice nízkým číslům spíše naznačují, že se jedná o statistiky zaměřené na velká města a přímořské oblasti a s největší pravděpodobností nezahrnují provincie jako například Tibet či území sousedící s Mongolskem, kde bude největší procento lidí žijících na hranici chudoby.⁷²

Obrázek 2 : Mapa světa podle hodnoty HDI (2015-16), tmavě modrá - vysoká úroveň; světle modrá - nízká úroveň; šedá - statistika neexistuje

Zdroj: Human Development Records [online]. [cit. 2017-11-18] Dostupné z: http://hdr.undp.org/sites/default/files/HDR2016_EN_Overview_Web.pdf

⁷² China Statistical Year Book 2016 [online]. [cit. 2017-11-18] Dostupné <http://www.stats.gov.cn/tjsj/ndsj/2016/indexeh.htm>

V roce 2010 čínský velvyslanec v EU komentoval vývoj ekonomiky a životní úrovně asi takto.

„Čínu již nemůžeme řadit jako rozvojovou zemi, ale jako zemi plně rozvinutou. Nedávné předhonění Japonska jako světové ekonomické dvojky tento fakt potvrzuje. Podle mnoha ukazatelů jsou čínští lidé nyní přibližně stejně bohatí jako Japonci i přes to, že je Čína stále pozadu v technologickém a vědeckém vývoji a také v kvalitě životní úrovně. Máme jako země stále co dohánět.“

Dále poznamenává, že vzhledem k velikosti Číny a masivnímu počtu obyvatel, nestačí na statistiky nahlížet s jednoduchostí jako u menších zemí. Dodává, že v Číně žije 150 milionů lidí na hranici chudoby, což je zhruba počet obyvatel Ruska. Tito lidé podle standardů OSN žijí s příjmem menším než je 1 US dolar na den. Podle statistik skoro 36 milionů lidí ve venkovských oblastech žije s příjmem menším než 175 US dolarů za rok, což je přibližně populace Polska. 83 milionů lidí žije s určitým druhem pracovní neschopnosti, což se dá srovnat s populací Německa a pracovní trh přijme do procesu ročně přes 12 milionů nových pracovníků, což převyšuje celkovou populaci České republiky. Tímto argumentuje zkreslený náhled na statistiky z pohledu ostatních zemí. Čínský premiér Wen Ťia-pao (2003-2013) reagoval na tuto problematiku takto.

„Protože má Čína 1,3 miliardy obyvatel, velmi malý problém znásobený tímto číslem se velice rychle stane opravdu velkým problémem. Materiální a finanční zdroje dělené touto cifrou se stanou velmi malým množstvím při přepočtu na hlavu. Tento fakt přesně vystihuje těžkou realitu, které my zde v Číně musíme čelit.“⁷³

Čína již zajisté nepatří mezi rozvojové země v pravém slova smyslu. Její ekonomické ukazatele tomu jenom nasvědčují. Avšak některé statistiky, jako je právě třeba index životního rozvoje, jí stále řadí mezi země, které ani zdaleka nedosahují takových hospodářských výsledků jako právě Čína. Problém se zařazením do určité skupiny ještě více komplikuje velikost země a velké rozdíly životní úrovně napříč obyvatelstvem. Je nutno ale podotknout, že Čína ještě před svým vstupem do WTO

⁷³ Euractiv.com *Why is China still a developing country?*. [online]. [cit. 2017-11-19] Dostupné z: <http://www.euractiv.com/global-europe/china-developing-country-analysis-498377>

v roce 2001 hájila svůj status rozvojové země při jednání o příspěvcích na rozvoj průmyslu a zemědělství které se pohybují až okolo 10%. Nakonec jednání skončilo na 8,5%, na které měla Čína podle svého „rozvojového statusu“ nárok.⁷⁴⁽⁷⁵⁾

5. 13. pětiletý plán

V mnoha ohledech je tato kapitola stěžejní částí této práce, hlavně z důvodu, jak moc jsou pro tak velkou ekonomiku, jako je ta čínská, pětileté plány důležité. V Číně určují další postup země již od roku 1953 tzv. pětileté plány, které známe hlavně ze zemí bývalé RVHP. Čína je však jedna z mála zemí, která si tento postup udržela dodnes. Poslední, tedy 13. pětiletý plán, je v mnoha ohledech přelomový. Čína klade v tomto plánu například poprvé v historii velký důraz na kreativitu a rozvoj soukromého podnikání. Čína se také zaměřuje na zlepšování kvality svých výrobků a zavádění nových technologií. Podrobněji se těmito tématům budeme věnovat později v této kapitole, nejdříve je však nutné představit tento pětiletý plán.

13. pětiletý plán je zpracován na období 2016-2020. Jedná se o velice široký pohled na ideální rozvoj země od technologického rozvoje, přes ekologická témata až po sociální zajištění obyvatel. V tomto posledním pětiletém plánu je zmíněna například mimo jiné: další reforma zemědělství; nový systém pro rozvoj ekonomiky; ekologie a životní prostředí; modernizace infrastruktury; boj proti chudobě a mnoho dalšího. Toto byl vesměs výběr z kapitol dokumentu, který je volně k dispozici na stránkách National Development and Reform Commission (NDCR). Celý dokument se v anglickém jazyce nazývá „THE 13TH FIVE-YEAR PLAN FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF THE PEOPLE’S REPUBLIC OF CHINA“ a je plně

⁷⁴ The World Bank, *What China’s WTO Accession is All About?* [online]. [cit. 2017-11-19] Dostupné z: <http://siteresources.worldbank.org/INTRANETTRADE/Resources/Gertler.pdf>

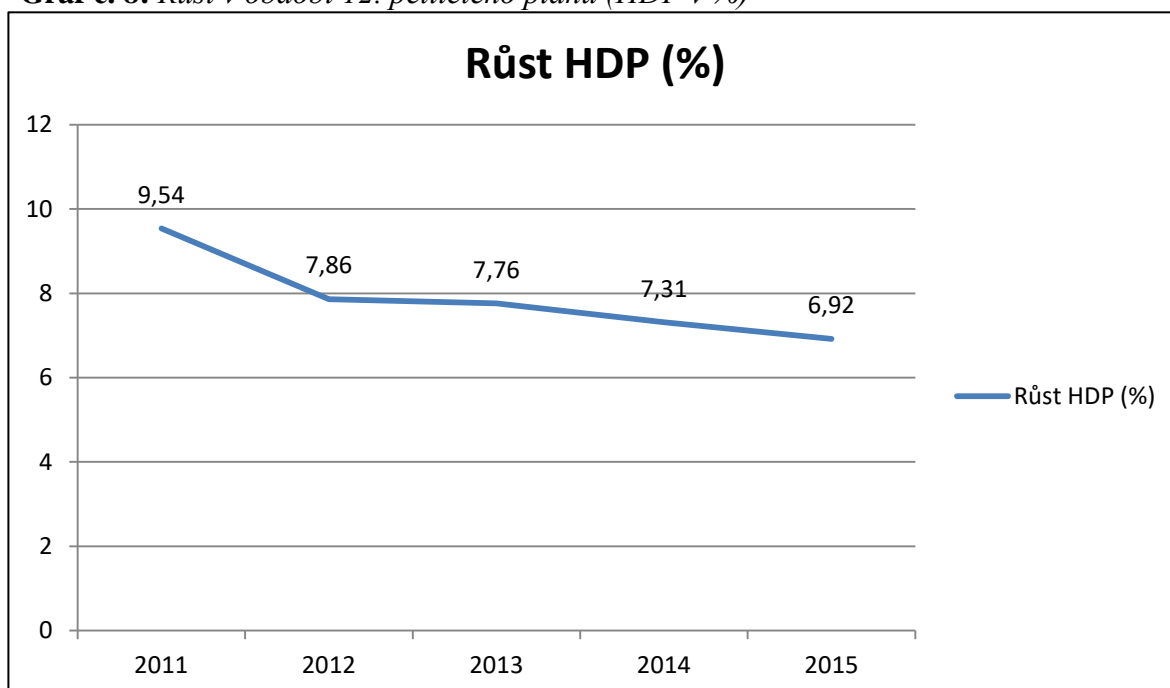
⁷⁵ Kapitola částečně převzata z Bakalářské práce VANĚČEK, Václav. *Výbrané ekonomické a sociální ukazatele Čínské lidové republiky za poslední období. Základní trendy*. Č. Budějovice, 2015. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Pedagogická fakulta

přeložen do angličtiny. Celý dokument má přes 200 stránek, 80 kapitol rozdělených do dvaceti částí. Jedná se o jediný oficiální volně dostupný dokument k tomuto tématu, a proto je také hlavním zdrojem, který uvádím k této kapitole. Je nutné si uvědomit, že dokument ve většině případů neříká, jak mají být změny či nové směry zavedeny, ale spíše jen popisuje jak „budou“ vypadat na konci období dané pětiletky, tudíž bylo nutné ověřovat informace z tohoto dokumentu na internetových portálech organizací jako OECD či WTO nebo IMF.

5.1. Ekonomický růst a čínské řízení ekonomiky

První část zmiňovaného dokumentu se věnuje ohlédnutí za ukončeným 12. pětiletým plánem. Je zde zmíněno, že hlavní body 12. pětiletky byly splněny. Hlavně v oblasti HDP se podařilo udržet značný růst a Čína si udržela pozici světové dvojky a zvýšila HDP na hlavu na 8 tisíc USD.⁷⁶ Číně se v předchozí pětiletce podařilo držet své HDP na uzdě a růst se v průměru pohyboval okolo 7,8 %.

Graf č. 8: Růst v období 12. pětiletého plánu (HDP v %)

⁷⁶ OECD China [online]. [cit. 2017-7-8] Dostupné z: <https://data.oecd.org/gdp/gross-domestic-product-gdp.htm#indicator-chart>

Zdroj: OECD [online]. [cit. 2017-7-8] Dostupné z: <https://data.oecd.org/gdp/gross-domestic-product-gdp.htm#indicator-chart>

Během 12. pětiletky růst HDP dokonce značně oslaboval a stále mírně klesá a odhad na následující rok podle OECD se pohybuje pod hranicí 6,5 %.⁷⁷ Je těžké odhadovat, jestli je růst uměle umírňován, anebo se jedná o přirozenou ekonomickou reakci. Je ovšem nutné brát v potaz obavy některých odborníků z příliš rychlého zpomalování ekonomiky. Čína si sice stanovila pro rok 2015 růst 7 %, což je nejméně za poslední dvě dekády. Dodržet tento cíl se jí sice podařilo, ale podle IMF (a dalších odhadů) se měl růst držet kolem 8% až do roku 2017⁷⁸ Nynější růst kolem 6,6 % naznačuje, že by se mohly obavy naplnit. Růst pod 6%, kterého by mohla Čína dosáhnout už v roce 2020, je podle většiny odborníků varovným číslem. Tento růst by sice mohly některé ekonomiky světa Číně závidět, v případě tak velké země by se však mohlo jednat již o vstup do recese.⁷⁹ Číně se sice daří přechod na ekonomiku „vedenou“ spotřebou, ale pokulhává v „ozdravování“ ekonomiky formou podpory drobného podnikání, což si také dává za cíl v dalším pětiletém plánu. Celková produkce ze 7 % růstu HDP byla v roce 2015 mnohem větší než během růstu 14 % v roce 2007. Technologický rozdíl mezi Čínou a vyspělými zeměmi se zmenšuje a podle The Economist počet pracujících občanů ČLR dosáhl svého vrcholu v roce 2012 a čínská populace stárne.⁸⁰ Jednoduše řečeno, čím je ekonomika větší tím je těžší ji stimulovat k rychlému růstu.

Dalším velice znepokojivým trendem, který trápí investory po celém světě je faktor, který je velice důležitý a bohužel také velice často opomíjený. Řeč je o státním dluhu, který se v případě ČLR zvýšil od roku 2008 o 100 % HDP a tvoří zhruba 250 % z HDP, což je sice méně než ostatní bohaté národy, ale také mnohem více než

⁷⁷ OECD China [online]. [cit. 2017-7-8] Dostupné z: <https://data.oecd.org/gdp/real-gdp-forecast.htm#indicator-chart>

⁷⁸ The Economist Why China's economy is slowing. [online]. [cit. 2017-7-12] Dostupné z: <https://www.economist.com/blogs/economist-explains/2015/03/economist-explains-8>

⁷⁹ CNBC [online]. [cit. 2017-7-12] Dostupné z: <http://www.cnbc.com/2016/08/12/china-gdp-growth-to-fall-below-6-by-2020-imf.html>

⁸⁰ The Economist. Why China's economy is slowing. [online]. [cit. 2017-7-12] Dostupné z: <https://www.economist.com/blogs/economist-explains/2015/03/economist-explains-8>

vzrůstající ekonomiky.⁸¹ Toto zadlužení pomohlo Číně zvládnout finanční krizi, ale zároveň ji zatížilo břemenem splácení. Podle předchozích zkušeností je známkou vysokého nárůstu zadlužení blížký pád ekonomiky, vzpomeňme na USA a Británii v roce 2008. Když je tento jev spojen ještě s rekordně nízkou inflací (0,8 na začátku dubna 2017⁸²), je opravdový důvod k obavám, že by čínská ekonomika mohla mířit do velkých problémů. Podle serveru The Economist není důvod k obavám z toho, že by případný čínský „pád“ ovlivnil ve velkém měřítku světovou ekonomiku, a to z důvodu, že na rozdíl od ostatních velkých světových ekonomik, Čína ovládá své banky a má prostředky jim pomoci v případné krizi.⁸³ Situace v Číně je stále totiž taková, že polovina dluhu tvoří dluh firem, tyto firmy na druhou stranu vlastní stát. Jedná se o neproduktivní a zastaralé tzv. „zombie“ firmy. Největší obavy pramení z možné nečinnosti čínské vlády. Čína by se měla těchto firem zbavit, anebo je nechat padnout. V opačném případě by to vedlo k dalšímu zadlužování a prohloubení dluhové krize. Je otázkou, jestli se Číně podaří ve své třinácté pětiletce dodržet svůj plánovaný růst kolem 6,5 %, zatím však růst postupně klesá a na konci roku 2017 se zastavil na hodnotě 6,64 % a OECD předpokládá růst 6,4 % za rok 2018.⁸⁴ V každém případě jsou již dvouciferné hodnoty ekonomického růstu pro Čínu již minulostí. V neposlední řadě je také nutné připomenout, že jednou z důležitých myšlenek čínského prezidenta Si Ťin-pchinga, je právě menší důraz na růst a větší snaha o reformy v ekonomické struktuře. Podle toho, jak bude Čína rychle provádět tyto reformy, takovým tempem by se měla ekonomika vzpamatovat. Čísla však mluví jasně. Čína se stává nejchudší druhou nejbohatší zemí na světě v novodobé historii. Má totiž podle IMF HDP 15,399 Int\$ na hlavu, což ji řadí až na 78 příčku celosvětově.⁸⁵

⁸¹ The Economist. The Great Hole of China. [online]. [cit. 2017-7-12] Dostupné z: <https://www.economist.com/news/leaders/21625785-its-debt-will-not-drag-down-world-economy-it-risks-zombifying-countrys-financial>

⁸² Trading Economic. China Inflation Rate [online]. [cit. 2017-7-12] Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/china/inflation-cpi>

⁸³ The Economist. The Great Hole of China. [online]. [cit. 2017-7-17] Dostupné z: <https://www.economist.com/news/leaders/21625785-its-debt-will-not-drag-down-world-economy-it-risks-zombifying-countrys-financial>

⁸⁴ OECD. Real GDP Forecast [online]. [cit. 2017-7-17] Dostupné z: <https://data.oecd.org/gdp/real-gdp-forecast.htm>

⁸⁵ IMF [online]. [cit. 2017-7-18] Dostupné z: <http://www.imf.org/external/country/CHN/index.htm>

5.2. „Made in China 2025“ aneb Průmysl 4.0 v Číně

Čína se již dlouhá léta snaží o zlepšení kvality svých výrobků. V současné době došla k bodu, kdy jsou nároky na kvalitní výrobu již tak vysoké, že by Čína mohla mít problémy s konkurenceschopností na trhu. Čínské špičky jsou si toho vědomy, a proto také zařadily modernizaci průmyslu do své nové pětiletky. S modernizací průmyslu a výroby je spojen původně německý termín Industry 4.0, v českém jazyce Průmysl 4.0. Tento termín se objevuje v poslední době i v České republice a je tématem řady diskuzí a rozhodných názorů na to, jak by měla tato „nejnovější průmyslová revoluce vypadat“. Ve zkratce lze uvést, že jde o další krok v modernizaci výroby, a to za použití umělé inteligence a totální podpory datové komunikace mezi firmami, což by vedlo k zefektivnění výroby. Nová průmyslová revoluce by měla také změnit práci jako takovou a některé profese podle určitých zdrojů zaniknou. Odhady některých analytiků a novinářů, o tom jaké profese zaniknou a jaké naopak porostou, jsou dle mého názoru přinejmenším přehnané a odpovídají názoru člověka, který nemá v průmyslu a výrobě žádné zkušenosti.⁸⁶ Tyto záležitosti se ale netýkají Číny samotné, která se dokumentem Industry 4.0 pouze inspirovala a sestavila svůj vlastní plán, který se široké veřejnosti představil pod názvem „Made in China 2025. Celý plán vznikl během dvou a půl roční práce 150 expertů z celé Číny pod taktovkou ministerstva průmyslu a informačních technologií. V základu se shoduje s Industry 4.0 v propojení středních a menších podniků pomocí tzv. internetu věcí, což by pomohlo k lepší koordinaci sériové výroby a zároveň umožnilo lépe naplňovat individuální požadavky zákazníků.⁸⁷ Čínský plán je ale daleko širší než ten „evropský“. Čína se bude muset k jeho naplnění dostat přes řadu překážek, které v Evropě a dalších vyspělých zemích nehrozí. Hlavní problém je nerovnost v kvalitě a produktivitě jednotlivých podniků napříč Čínou, což komplikuje jednotnou kvalitu výrobků a momentálně znemožňuje vytvoření plošné datové sítě mezi firmami.

⁸⁶ Aktuálně.cz [online]. [cit. 2017-7-18] Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/prijdete-o-praci-tyto-profese-v-cesku-prevezmou-roboti-predp/r~404fc720db9811e59e52002590604f2e/?redirected=1500377572>

⁸⁷ THE 13TH FIVE-YEAR PLAN FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. Part V – An Optimized Modern Industrial System. National Development and Reform Commission (NDRC) People's Republic of China. [online]. [cit. 2017-7-18] Dostupné z: <http://en.ndrc.gov.cn/newsrelease/201612/P020161207645765233498.pdf>

Hlavním tématem „Made in China 2025“ je tedy zlepšování kvality výrobků a celková modernizace průmyslu. Čína si v tomto směru určila jasný cíl – kvalita před kvantitou.⁸⁸ Tato výrobní filosofie je většinou spojena s metodikou tzv. štíhlé výroby, která je již dnes hojně využívaná v mnoha výrobních společnostech a čínské firmy postupně začínají nástroje štíhlé výroby aplikovat. Aktuální problém čínské výroby je úbytek levné pracovní síly, s kterou se čínské podniky mohou vyrovnat tak, aby zákazník nezaplatil za výrobek více, dvojnásobkem. Prvním je snížení kvality vstupního materiálu, a tím druhým právě použitím jedné z metodik štíhlé výroby (5S, JIT, Kaizen a další⁸⁹). První způsob bývá zdaleka nejrozšířenější. Číňané si tento nešvar uvědomují a v jejich plánu se chystají zaměřit na kontrolu kvality čínských výrobků. Li Kche-čchiang, úřadující premiér ČLR, uvedl: „Čína vynaloží větší úsilí na zvyšování kvality spotřebního zboží“. Čína plánuje zvýšit kvalitu potravin, domácích spotřebičů, elektroniky, oblečení a dalšího. Každý podnik by měl mít také, mimo jiné, povinnost zaměstnávat manažera kvality pro svou výrobu.⁹⁰ Mimo rozvoj technologií se zaměří Čína také na zvyšování kvalifikace svých pracovníků, což je základ pro výrobu řízenou IT technologiemi a roboty.

„Made in China 2025“ obsahuje další velice důležité body, které se týkají rozvoje výrobního sektoru. V souvislosti se zefektivňováním výroby Čína plánuje zvýšit procento domácího materiálu a klíčových komponentů pro výrobu na 40 % do roku 2020 a 70 % do roku 2025.⁹¹ V kapitole, kde se zabývám čínskými investicemi jsem již zmiňoval, že Číňané se snaží investovat do vývojových center po celém světě. Připomeňme například nové technologické centrum giganta Huawei v Maďarsku. Tento trend není jiný ani na samotném území Číny. V plánu je rozšiřování výzkumných technologických center a to na celkový počet patnáct do roku 2020 a na čtyřicet do roku

⁸⁸ Centre for Strategic and International Studies [online]. [cit. 2017-7-18] Dostupné z: <https://www.csis.org/analysis/made-china-2025>

⁸⁹ Wikipedia.org. Lean manufacturing. [online]. [cit. 2017-7-18] Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Lean_manufacturing

⁹⁰ THE STATE COUNCIL THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. China to boost consumer goods quality: Premier. [online]. [cit. 2017-7-18] Dostupné z: http://english.gov.cn/premier/news/2016/08/26/content_281475426120906.htm

⁹¹ Centre for Strategic and International Studies [online]. [cit. 2017-7-18] Dostupné z: <https://www.csis.org/analysis/made-china-2025>

2025.⁹² Bezpochyby se jedná o velice ambiciózní plán. Možná až přehnaně ambiciózní, ale hlavním cílem pro Čínu je zkvalitňování výroby, a to by se jí touto cestou mohlo podařit. Aby se tento, dnes poněkud vzdálený, cíl podařil, Čína plánuje podpořit své firmy, a dokonce poskytnout méně vyspělým podnikům „Know-how“ a přístup k určitým výrobním licencím a postupům. To se ale setkalo s tvrdým odporem zahraničních firem působících na čínském území. Došlo by tím k zvýhodňování domácích firem na čínském trhu a tím pádem i zhoršení konkurenceschopnosti zahraničních podniků. Čína se opět vydává svým vlastním osobitým stylem a místo toho, aby nechala zahraniční firmy donutit ty domácí k modernizaci, raději podpoří podniky ze strany státu. Samozřejmě, že situace není takto jednoduchá. Velký počet podniků je v současné době díky technologické zaostalosti v nekonkurenceschopném stavu, a soupeření se zahraničím by pro ně znamenal jistý zánik. Tento plán jistě není z pohledu západních ekonomik ideální, ale měl by vést k inovaci ve výrobě a průmyslu, což Čína tolik potřebuje. Obchodní komora Evropské unie také neskrývá rozpačité reakce na tento plán. Toto přední podnikatelské lobby se nejvíce obává, že Čína bude požadovat po podnicích jejich moderní technologii, za přístup na čínský trh. V případě Číny by to znamenalo další distribuci těchto technologií do domácích firem a tím pádem i znevýhodnění zahraničních podniků na čínském trhu. Těmto případným „vyděračským“ praktikám se Evropa i USA chystají bránit a budou chránit tak své podniky a jejich cenné výrobní technologie, jak uvedl předseda obchodní komory USA Robert Lighthizer, který navrhl přísná opatření proti Číně.⁹³ Jen pro představu, v roce 2015 bylo v Číně vyrobeno 90 % z celosvětové produkce mobilních telefonů, ale výroba patří stále mezi méně ceněnou, vysoce energeticky náročnou a zatěžující životní prostředí. Tento fenomén Čína hodlá postupně odbourávat již v průběhu 13. pětiletky.⁹⁴

⁹² Centre for Strategic and International Studies [online]. [cit. 2017-7-18] Dostupné z: <https://www.csis.org/analysis/made-china-2025>

⁹³ TÝDEN. Evropu znepokojuje plán „Made in CHina 2025“ [online]. [cit. 2017-7-19] Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/asie-a-oceanie/evropu-znepokojuje-plan-made-in-china-2025_420598.html

⁹⁴ HSU Sara. FORBES. Foreign Firms Wary Of “Made In China 2025” But It May Be China’s Best Chance At Innovation [online]. [cit. 2017-7-19] Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/sarahsu/2017/03/10/foreign-firms-wary-of-made-in-china-2025-but-it-may-be-chinas-best-chance-at-innovation/#765fe5fa24d2>

5.3. Rozvoj infrastruktury a Nová Hedvábná stezka

K tomu aby Čína mohla opravdu těžit z moderního průmyslu, je třeba vytvořit silnou infrastrukturu. Čína plánuje tento cíl naplňovat již v průběhu své nové pětiletky. Mělo by se jednat o novou moderní síť, která by splňovala ekologické standardy a svou modernizací pomohla čínským firmám ke zlepšení komunikace během implementace projektů, jako je například „Made in China 2025“. Připomeňme, že Čína se svou rozlohou přes 9,5 milionů km² a zhruba 1,37 miliardy obyvatel⁹⁵, čelí v problematice rozvoje dopravní a komunikační sítě naprosto odlišným podmínkám, než ostatní státy. V následujících 10 letech Čína plánuje „přesunout“ zhruba 250 milionů obyvatel do nových, moderních megaměst.⁹⁶ K tomu, aby tento velkolepý plán mohla Čína uskutečnit, bude zapotřebí nová moderní dopravní síť. Již řadu let se v Číně mění podoba dopravy, která je spojena s modernizací infrastruktury. Silniční síť se za posledních 25 let zvětšila více než 3 krát a s tím také roste každodenní využívání osobních automobilů. Nové obytné rezidence vznikají v oblastech až desítky kilometrů vzdálených od měst, což přispívá k růstu poptávky po velkých moderních dálničních tazích, které ulehčí dojíždění do center měst. Velké dopravní projekty, jako je například výstavba nového letiště v Pekingu, jen dokazují, jak velkou potřebu pro lepší dopravní infrastrukturu Čína má. V plánu je i připojení autonomních oblastí Tibet a Sin-ťiang na moderní dopravní síť, což je i součástí výstavby „Nové Hedvábné stezky“. Mezi dopravní projekty se neřadí samozřejmě jen ty silniční či letecké, ale Čína počítá se zrychlováním své železniční sítě. Dlouhodobě se Čína snaží o co největší zavedení vysokorychlostních tratí (VRT) na svém území v co největší míře. I když byla první VRT otevřena v Číně až v roce 2002 a to jen velice krátký úsek, Čína zdánlivě přeskočila z doby páry do doby vysokorychlostních tratí, protože dnes tvoří síť VRT 19 tisíc kilometrů a jedná se tak o nejdelší vysokorychlostní síť na světě a s počtem 1,1

⁹⁵ The World Bank [online]. [cit. 2017-7-25] Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=CN>

⁹⁶ Business Insider. *34 giant Chinese infrastructure projects that are reshaping the world.* [online]. [cit. 2017-7-25] Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/chinese-infrastructure-projects-reshaping-the-world-2017-1/#110-million-the-pingtang-telescope-was-finally-turned-on-in-september-2016-and-is-now-the-worlds-largest-radio-telescope-its-dish-measures-1640-feet-across-1>

miliardy přepravených cestujících v roce 2015 také nejvytíženější.⁹⁷ Pro zajímavost dodávám, že nejrychlejší osobní železniční trať je spoj mezi Šanghají a letištěm, kde vlak na magnetických polštářích dosahuje rychlosti až 431 km/h. Podle 13. pětiletého plánu však rozvoj vysokorychlostní železniční sítě zdaleka nekončí. Čína plánuje rozšířit svou VRT síť na 30 tisíc kilometrů, a tím propojit vysokorychlostní železnici 80 % velkých měst.⁹⁸ V oblasti silniční dopravy je v plánu otevření 30 tisíc kilometrů nových dálničních tahů.⁹⁹ Jen pro představu, v České republice je naplánováno na rok 2017 otevřít 16 km nových dálnic.¹⁰⁰ Čína se snaží o rychlou modernizaci určitých železnic na severozápadě země, které by se měly stát součástí „Nové Hedvábné stezky“. Tento trend se netýká pouze železniční dopravy, ale také veškeré nákladní lodní dopravy na strategických pozicích. Jedná se zejména o splavnost důležitých toků vedoucích z vnitrozemí a o modernizaci klíčových přístavů. Jde v první řadě o modernizaci již dnes velice důležitých přístavních uzlů, jako je Šanghaj, Tianjin nebo Ta-lien. Čínští státníci si velice dobře uvědomují, jaký efekt na hustotu zalidnění ve městech bude mít jejich plán „přesídlování“ obyvatel do měst, proto se během 13. pětiletky chystají na modernizaci příměstských traťových spojů a otevření nových tratí v délce zhruba 3000 km, výstavbu nových parkovišť na krajích města a výstavbu městských dálničních obchvatů.¹⁰¹ V případě rozvoje infrastruktury se Čína snaží o zlepšování dostupnosti k vysokorychlostnímu internetu, který je základem pro modernizaci průmyslu a obchodu. V tomto ohledu je Čína velice ambiciózní a chce ve městech nabídnout rychlost internetového připojení 100Mbps, čehož chce dosáhnout

⁹⁷ Railway Gazette. *Chinese high speed network to double in latest master plan*. [online]. [cit. 2017-7-25] Dostupné z: <http://www.railwaygazette.com/news/infrastructure/single-view/view/chinese-high-speed-network-to-double-in-latest-master-plan.html>

⁹⁸ THE 13TH FIVE-YEAR PLAN FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. Part VII –Modern Infrastructure Networks. National Development and Reform Commission (NDRC) People's Republic of China. [online]. [cit. 2017-7-25] Dostupné z: <http://en.ndrc.gov.cn/newsrelease/201612/P020161207645765233498.pdf>

⁹⁹ THE 13TH FIVE-YEAR PLAN FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. Part VII –Modern Infrastructure Networks. National Development and Reform Commission (NDRC) People's Republic of China. [online]. [cit. 2017-7-25] Dostupné z: <http://en.ndrc.gov.cn/newsrelease/201612/P020161207645765233498.pdf>

¹⁰⁰ E15.cz. Příští rok přibude v Česku 16 kilometrů dálnic, mnohem více než letos. [online]. [cit. 2017-7-28] Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/pristi-rok-pribude-v-cesku-16-kilometru-dalnic-mnohem-vice-nez-letos-1323155>

¹⁰¹ THE 13TH FIVE-YEAR PLAN FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. Part VII –Modern Infrastructure Networks. National Development and Reform Commission (NDRC) People's Republic of China. [online]. [cit. 2017-7-28] Dostupné z: <http://en.ndrc.gov.cn/newsrelease/201612/P020161207645765233498.pdf>

optickým připojením. Ve venkovských oblastech chce dosáhnout 98 % internetového pokrytí a minimálně polovinu domácností na venkově nabídnout 50Mbps připojení.¹⁰² Pro představu, v roce 2016 zveřejnil server Technet.cz výzkum, ze kterého vyplývá, že v ČR se 84 % IP adres připojuje rychlostí pomalejší než 10Mbps!¹⁰³ Na tomto příkladu je vidět, že Čína bere modernizaci své infrastruktury opravdu vážně. Nic jiného jí také nezbyvá, pokud chce implementovat svůj nejambicióznější plán posledních let, kterým je již zmiňovaná „Nová Hedvábná stezka“.

Projekt „Nové Hedvábné stezky“ jinak také nazývané Jeden pás, jedna cesta (One Belt, One Road), je projekt čínské vlády, který má propojit Čínu se zbytkem Asie a pokračovat až do Evropy. Jedná se o propojení staré a nově postavené infrastruktury v jednu síť, která umožní rychlý pohyb zboží z Asie do Evropy a obráceně. V současné době projekt zahrnuje 65 zemí s celkovým počtem obyvatel kolem 4,4 miliard, což je neuvěřitelných 63 % světové populace.¹⁰⁴ 14. a 15. května 2017 se v Pekingu konala konference ohledně tohoto plánu. Zúčastnili se jí hlavy 28 států a zástupci dalších států, včetně prezidenta Zemana. Této konferenci se z evropských států nezúčastnily pouze Portugalsko, Rakousko, Irsko, Belgie, Lucembursko a skandinávské státy. Na konferenci byli státníci blíže seznámeni s tímto plánem. Má se jednat o geopolitický projekt, ze kterého budou těžit všechny země, kterými Nová stezka prochází. Byla by chyba brát projekt „Nové Hedvábné stezky“ jako čistě dopravní žílu mezi Evropou a Asií. Jedná se o složitý systém obchodní spolupráce, společného rozvoje a v neposlední řadě také jednoduchá vzájemná výměna lidských zdrojů a rozvoj turismu.¹⁰⁵ V oblasti infrastruktury se jedná také o novou síť ropovodů a plynovodů a také propojení vysokorychlostním internetovým připojením. Některé velké projekty

¹⁰² THE 13TH FIVE-YEAR PLAN FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. Part VII –Modern Infrastructure Networks. National Development and Reform Commission (NDRC) People's Republic of China. [online]. [cit. 2017-7-28] Dostupné z: <http://en.ndrc.gov.cn/newsrelease/201612/P020161207645765233498.pdf>

¹⁰³ Technet.cz. *Většina obyvatel ČR má podle měření pomalé připojení k internetu*. [online]. [cit. 2017-7-28] Dostupné z: http://technet.idnes.cz/rychlost-pripojeni-k-internetu-cesko-cr-mereni-seznam-pph-sw_internet.aspx?c=A161014_143631_sw_internet_nyv

¹⁰⁴ Centre for Strategic and International Studies [online]. [cit. 2017-7-28] Dostupné z: <http://chinapower.csis.org/china-belt-and-road-initiative/>

¹⁰⁵ Centre for Strategic and International Studies [online]. [cit. 2017-7-28] Dostupné z: <http://chinapower.csis.org/china-belt-and-road-initiative/>

jsou již ve výstavbě. Připomeňme investice do pákistánského přístavu Gwadar, který má potenciál stát se důležitým uzlem ve výstavě námořní „Silk Road“ do Evropy. S tímto přístavem je přímo spojený projekt China-Pakistan Economic Corridor (CPEC), což je 3000 km dlouhý koridor spojující Čínu právě s přístavem Gwadar. V projektu je zahrnuta mimo železnice také výstavba dálnic, ropovodů a optického připojení. Zajímavým faktem také zůstává, že polovina plánovaných investic v tomto projektu půjde do energetického průmyslu, což je pro Čínu vzhledem k její stále rostoucí poptávce po energii, velmi výhodné.¹⁰⁶ Celý plán zní jako jakýsi „dar“ pro ostatní státy, což je možná to pravé slovo pro ekonomicky slabší země sousedící s Čínou např. již zmiňovaný Pákistán. Čína by ale samozřejmě nedělala nic, z čeho by neměla vlastní užitek. Belt and Road Initiative (BRI) má velký ekonomický a politický potenciál pro Čínu samotnou. V první řadě pomůže Číně snížit náklady na dopravu. Letecká doprava do Evropy je drahá a lodní cestou trvá doprava zhruba jeden měsíc. Novou stezkou dosáhnou čínští vývozcí a dovozci urychleného pohybu zboží. Další velice důležitý fakt, který je nutný si uvědomit, je to, že BRI udělá z Číny velký dopravní a obchodní uzel. Skoro bych řekl „Všechny cesty vedou do Šanghaje“. Čína tím získá značný vliv na mezinárodním trhu a upoutá na sebe větší pozornost, což je samozřejmě v jejím zájmu. Čína také usiluje o snížení byrokracie při převozu zboží u sousedních států, což také urychlí a zjednoduší převoz zboží. Ostatní přínosy pro Čínu nejsou již tak viditelné. Jak čínská ekonomika zpomaluje, podniky vlastněné státem (SOE-State Owned Enterprise) podnikající zejména v hutnictví či stavebnictví ztratily možnost odbytu na domácí půdě. Jedná se o podniky s velkou kapacitou, když v době růstu najímaly pracovní síly a stavěly továrny. Stejně tak jako čínská vláda, která má velké množství rezerv, které nejsou dobře investovány. Zejména státy sousedící s Čínou se stávají odbytištěm pro tyto peníze a pro státní SOE. Čína také získá za pomoci BRI velký vliv nad ostatními státy střední a jižní Asie. Výstavbou nové infrastruktury v těchto zemích získá Čína nemalý vliv na jejich ekonomiku, což jí pomůže předělávat vzájemné ekonomické smlouvy a dohody k jejímu prospěchu. Zajímavý pohled nabízí také index korupce podle Transparency International z roku 2016. Státy, do kterých se Čína chystá, nebo již

¹⁰⁶ Global Times. *Economic corridors under Belt and Road Initiative* [online]. [cit. 2017-7-28] Dostupné z: <http://www.globaltimes.cn/content/1046027.shtml>

investuje, ve svém programu BRI, jsou státy s velice nízkým indexem korupce (0=vysoká korupce, 100=žádná korupce). Turkmenistán (22), Pákistán (32) nebo například Sri Lanka (36),¹⁰⁷ jsou všechno státy s velkou mírou korupce, což může Číně pomoci při získávání vlivu v dalších částech Asie. Otevření dalších obchodních cest, pomůže Číně k získávání ropy a plynu jednodušší cestou. Otevření přístavu Gwadar například zbaví Čínu závislosti na Malackém průlivu, který patří mezi nejvytíženější dopravní tepny na světě a Čína přes něj momentálně dováží většinu ropy. V otázce zahraniční politiky Čína očividně ví, co dělá a snaží se rozházovat ekonomické sítě do dalších koutů světa. Tento čínský postup zanechává otázku, jestli nejsou očekávání Evropy z přínosu BRI přehnané. Investice Číny tvoří v EU jen zhruba 10 % z celkového obnosu a většina těchto peněz směřuje do západoevropských zemí.¹⁰⁸ Očekávání jsou vždy velká, zvláště když o nich neustále mluví hlavy státu jako o spáse pro ekonomiku evropských zemí. Další fakt, který je nutný brát v potaz je, že dodnes není detailně známa podoba celého projektu. Určité zdroje sice nabízejí mapy, ale jedná se spíše o odhady, jak by mohla budoucí stezka vypadat. Jednu takovou mapu přikládám (viz Obrázek č. 4). Červené trasy označují obchodní trasy, modrá barva potom nové námořní cesty. Je zajímavé si všimnout, že jedna větev stezky by mohla ústit v Polsku u Baltského moře.

¹⁰⁷ Transparency International. *Corruption Perceptions Index 2016*. [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016

¹⁰⁸ ČT24. *Hedvábná stezka*. [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/2116332-puvodni-hedvabna-stezka-fungovala-pres-tisic-let-nova-mohla-vest-az-do-ceska>

Obrázek č. 4: Přibližná budoucí podoba Nové Hedvábné stezky.

Zdroj: Global Times <http://e15initiative.org/blogs/chinas-new-silk-road-implications-for-the-us/>

5.4. Životní prostředí a ekologická otázka Číny

Čína se zavázala zlepšit životní prostředí již ve svém 12. pětiletém plánu a pokračuje v tom i během plánu třináctého. Čína plánuje zlepšování životního prostředí na všech frontách. Mělo by jít o ochranu vodních toků, rekultivace orné půdy, šetrnější nakládání s odpadem a propagace ekologických spotřebičů v domácnostech.¹⁰⁹ Čína se ovšem nejvíce potýká se znečištěním ovzduší ve velkých městech. V Číně podle odhadů World Bank zemře zhruba $\frac{3}{4}$ milionu lidí ročně na následek znečištěného ovzduší a zdaleka nejhorší situace je na severu země.¹¹⁰ Samotný Peking je obklopen regiony spalující uhlí a samotné město je z velké části vytápěno právě uhlím. V Číně také prudce roste počet osobních automobilů v závislosti na rozrůstání městských částí,

¹⁰⁹ THE 13TH FIVE-YEAR PLAN FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. Part X –ECOSYSTEMS AND THE ENVIRONMENT. National Development and Reform Commission (NDRC) People's Republic of China. [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: <http://en.ndrc.gov.cn/newsrelease/201612/P020161207645765233498.pdf>

¹¹⁰ The Telegraph. *Pollution kills 750000 in China every year.* [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/earth/earthnews/3299339/Pollution-kills-750000-in-China-every-year.html>

jejichž obyvatelé jsou nuceni každodenně dojíždět za prací. V roce 2014 dosáhl počet automobilů v Číně 154 milionů a meziročně vzrostl tento počet o více než 17 milionů nových aut.¹¹¹ Čína si tento problém dobře uvědomuje a snaží se ve svém novém plánu zasadit o snížení míry znečištění. Jde hlavně o zvýšení podílu nefosilních paliv ve své spotřebě na 15 % do roku 2020 a 11,4 % do konce další pětiletky (konec roku 2025). EAI (U.S. Energy Information Administration) sice odhaduje snížení podílu uhlí na celkové energetické spotřebě do roku 2020 na 63 % a na 55 % do roku 2040, čínští státníci jsou však optimističtější a dávají si za cíl 58 % z celkové spotřeby do konce dekády.¹¹² Čína se dále zavázala ke snížení emisí oxidu uhličitého o minimálně 40 % mezi lety 2005 až 2020. Jelikož Čína postrádá atomové elektrárny a i možnost jiných obnovitelných zdrojů vláda spoléhá zejména na sílu velkých vodních toků a stavbu přehrad. Čína je stále největším producentem a zároveň spotřebitelem uhlí na planetě. Za USA a Ruskem má třetí největší zásoby uhlí na světě a produkuje 29,4 % světového znečištění oxidem uhličitým, což ji činí světovou jedničkou v této kategorii. Čína se snaží o přechod na čistší energii a spotřeba uhlí v posledních letech mírně klesá. Za tento pokles můžou převážně kroky čínské vlády, jako je postupné uzavření uhelných tepláren v Pekingu s celkovým výkonem 2,7 gigawatt během let 2014-2017. Čína je obrovskou zemí a nemůže se jen tak ze dne na den proměnit na ekologickou zemi, ale meziroční snížení v procentuálním využití uhlí o 2 % mezi roky 2015-2016 z 64 na 62 % jen naznačuje, že Čína se snaží o změnu ve své energetické politice. Nadále zvyšující se spotřeba elektrické energie zabraňuje razantním škrtem v uhelném průmyslu. Spotřeba elektřiny má stoupnout mezi roky 2016-2020 o 4 %.¹¹³ Čína při své velikosti nemůže se stále narůstající spotřebou energií bojovat a v době největšího růstu spotřeba uhlí raketově narostla, tudíž se dá předpokládat, že spotřeba uhlí do budoucna může ještě kolísat a ne pouze směrem dolů. Čína sice plánuje otevření hydroelektráren o

¹¹¹ Xinhuanet. Car Ownership Tops 154 millions in China in 2014 [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/china/2015-01/27/c_133951248.htm

¹¹² ICIS. *China sets 15% non-fossil energy consumption target by 2020*. [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: <https://www.icis.com/resources/news/2017/01/20/10071365/china-sets-15-non-fossil-energy-consumption-target-by-2020/>

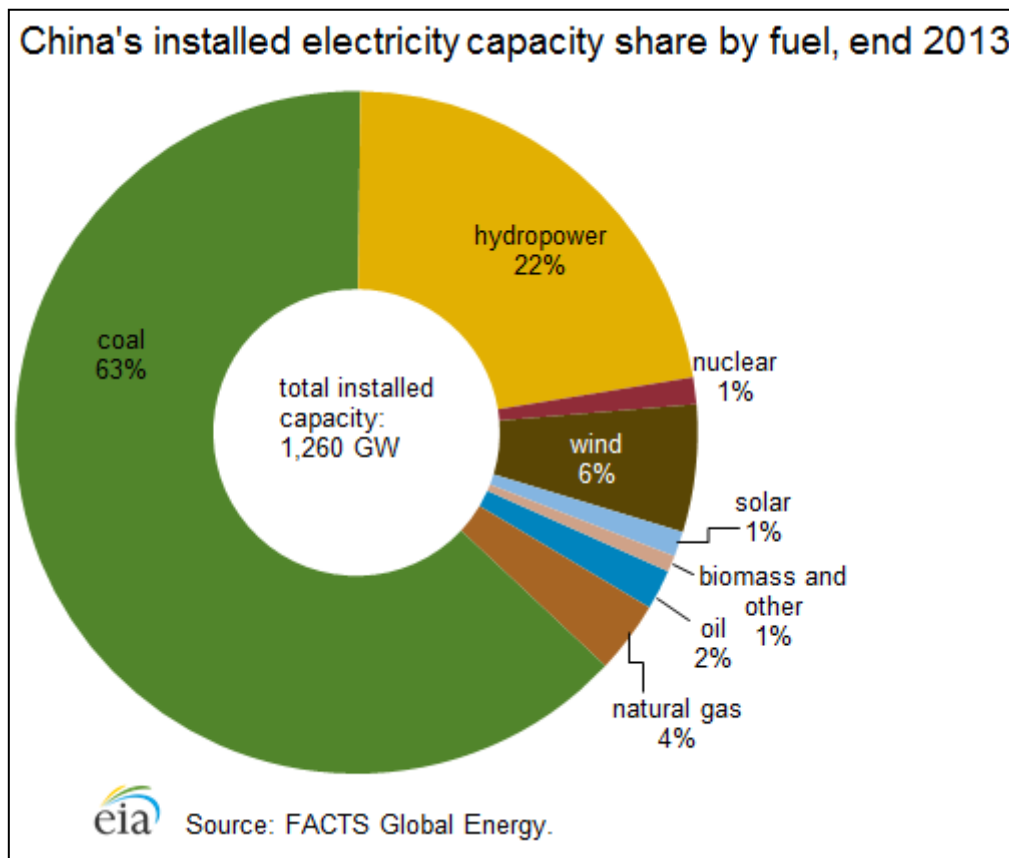
¹¹³ THE 13TH FIVE-YEAR PLAN FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. Part X –ECOSYSTEMS AND THE ENVIRONMENT. National Development and Reform Commission (NDRC) People's Republic of China. [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: <http://en.ndrc.gov.cn/newsrelease/201612/P020161207645765233498.pdf>

celkovém výkonu 380 GW, větrné elektrárny o výkonu 210 GW, anebo solární zdroje o výkonu 110 GW, ale s její spotřebou jde jen o malý přínos k jinak drtivě nadvládě fosilních paliv.¹¹⁴ Čína ratifikovala Pařížskou dohodu o klimatu a snaží se dodržovat své závazky. Plánuje dále uzavřít dalších 300 uhelných dolů na severu země a pokračovat v ekologičtějším zpracování uhlí. Čína je největším producentem elektrické energie, když v roce 2011 předhonia USA. Celková produkce elektrické sítě je odhadována na 5,126 terawatt hodin (TWh) v roce 2013, kdy se celkový výkon také zvednul o uctivých 7,5 % oproti roku 2012. Produkce elektrické energie se více než zdvojnásobila od roku 2005. Jak již bylo řečeno, Čína má v plánu přechod na více ekologické zdroje elektrické energie. Jedním z těchto zdrojů by do budoucna mohla být jaderná energie, o kterou se Čína zajímá ve světě a snaží se investovat do technologicky vyspělých projektů. Příložený graf č. 8 ukazuje, že v roce 2013 tvořila jaderná energie pouze 1 % z celkové produkce elektrické energie. Čína ale nainstalovala 10 nových reaktorů, každý o výkonu více než 10 GW mezi lety 2013-2015.¹¹⁵

¹¹⁴ ICIS. *China sets 15% non-fossil energy consumption target by 2020*. [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: <https://www.icis.com/resources/news/2017/01/20/10071365/china-sets-15-non-fossil-energy-consumption-target-by-2020/>

¹¹⁵ EIA. *China, Overview*. [online]. [cit. 2017-7-31] Dostupné z: <https://www.eia.gov/beta/international/analysis.cfm?iso=CHN>

Graf č. 8: *Produkce elektrické energie podle zdroje (konec roku 2013)*

Výstavba nových jaderných elektráren byla částečně pozastavena po jaderné havárii v japonské Fukušimě v roce 2011, ale nyní již výstavba pokračuje a čínští státníci plánují mít v provozu 58 GW a dalších 30GW ve výstavbě do roku 2020.¹¹⁶ Z celé sítě převažovalo jednoznačně uhlí, a jedinou významnou nefosilní složkou tohoto grafu je již zmiňovaná hydroenergie. I když se Čína snaží v současné době tato procenta změnit, uhlí stále zůstane minimálně ještě dlouhou dobu hlavní složkou čínské energetiky. Čína ještě určité množství uhlí dováží. Veškerá produkce je tedy spotřebována doma. Ambice Číny na „zelenější“ ekonomiku však není radno brát na lehkou váhu. V roce 2014 investovala čínská vláda rekordních 82 milionů amerických dolarů do rozvoje obnovitelných zdrojů pro produkci elektrické energie, což

¹¹⁶ World Nuclear Association. *China plans for nuclear growth*. [online]. [cit. 2017-7-31] Dostupné z: <http://www.world-nuclear-news.org/NP-China-plans-for-nuclear-growth-2011144.html>

je o 31 % více než v roce 2013. Čína se tak stala světovým leaderem v investicích do obnovitelných zdrojů.¹¹⁷ Zvláště pak čínské vodní elektrárny mají obrovský potenciál. V roce 2012 bylo dokončeno vodní dílo Three Gorges Dam. Jedná se o největší vodní elektrárnu na světě, a co se týče kapacity, se svými 32 generátory a maximálním výkonem 22,5 GW, také světová jednička.¹¹⁸ Čína má mezi první desítkou nejvýkonnějších elektráren světa hned 4 zástupce z řad svých vodních elektráren. V roce 2013 byla výrobní kapacita všech vodních elektráren 280 GW, což je více než jedna pětina celkové výrobní kapacity v ČLR a čínská vláda dále plánuje rozšířit tuto kapacitu na 350 GW do roku 2020. Tyto megalomanské projekty se samozřejmě neobejdou bez následků. Dochází k přetváření krajiny stavbou velkých kaskádovitých přehradních komplexů a zaplavování orné půdy vodou. To vede k velkému počtu protestů a nepokojů právě v zemědělských oblastech.¹¹⁹ Během roku 2015 Čína také vyprodukovala 145 GW elektrické energie pomocí větrných elektráren a je největším producentem této energie na světě. To odpovídá zhruba kapacitě větrných generátorů v celé Evropě.¹²⁰ Jako cíl posledního pětiletého plánu si Čína určila rozšířit kapacitu větrných elektráren na 200 GW do konce pětiletky. Čína se snaží o rozvoj solární energie a biomasy, ale v těchto odvětvích je kapacita velmi malá a jedná se spíše o lokální projekty s malou perspektivou. Ostatní uvedené obnovitelné zdroje mají ale pro čínskou energetiku velký význam. Pravděpodobně nikdy v blízké době nenahradí fosilní paliva, ale mohou pomoci snižovat emise oxidu uhličitého a ostatních skleníkových plynů a dodržovat tak i Pařížskou dohodu.

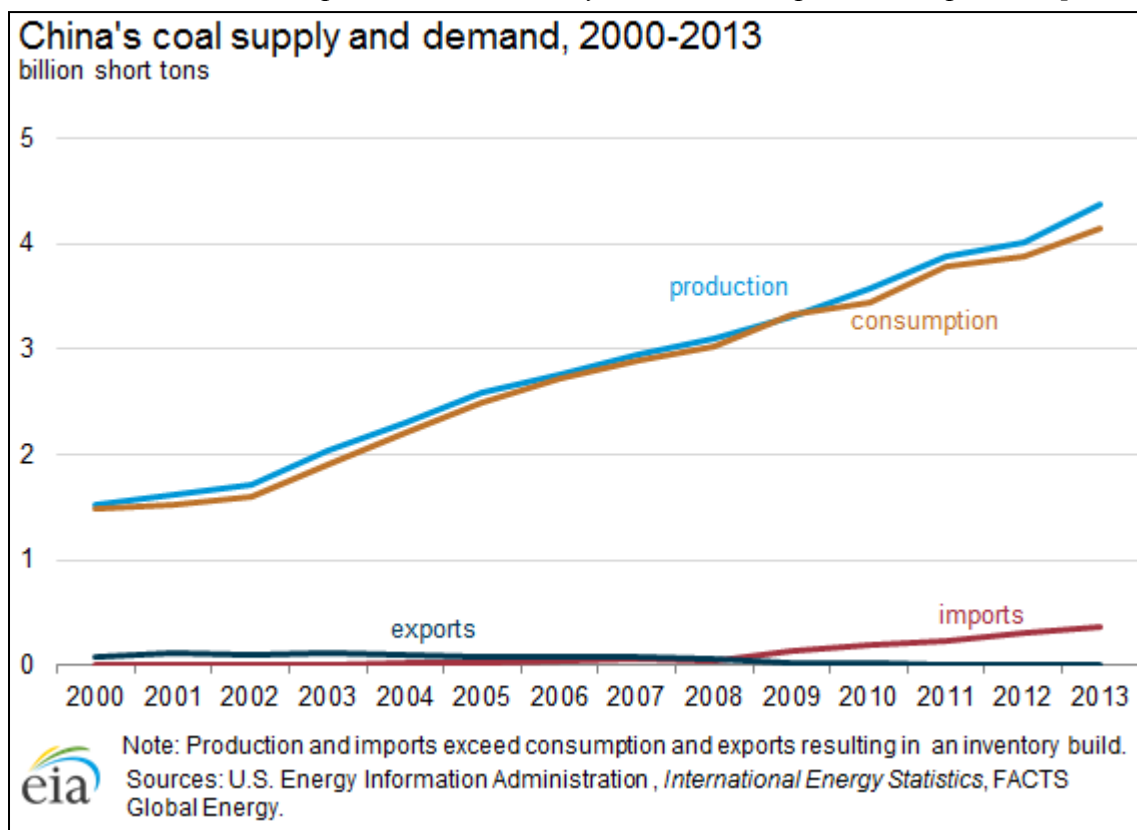
¹¹⁷ EIA. *China, Overview*. [online]. [cit. 2017-7-31] Dostupné z: <https://www.eia.gov/beta/international/analysis.cfm?iso=CHN>

¹¹⁸ EIA. *China, Overview*. [online]. [cit. 2017-7-31] Dostupné z: <https://www.eia.gov/beta/international/analysis.cfm?iso=CHN>

¹¹⁹ NAUGHTON, Barry. *The Chinese economy: transitions and growth*. Cambridge, Mass.: MIT Press, c2007, xvi, 528 p. ISBN 978-026-2140-959. Str. 497-502

¹²⁰ Global Wind Report. *PDF strana 11*. [online]. [cit. 2017-7-31] Dostupné z: http://www.gwec.net/wp-content/uploads/vip/GWEC-Global-Wind-2015-Report_April-2016_22_04.pdf

Graf č. 9: *Produkce a spotřeba uhlí mezi lety 2000-2013, doplněna o import a export*

6.5. Sociální a demografické téma, Politika „druhého“ dítěte

Čína se potýká s řadou problémů ve své sociální sféře. Řadu z nich se chystá také oslovit během svého 13. pětiletého plánu. Když jmenujeme jen některé, budou to zejména stárnutí obyvatelstva, nová urbanizace, chudoba, velký majetkový rozdíl ve společnosti a v neposlední řadě také nová politika „druhého“ dítěte, která navazuje na kontrolu porodnosti z minulých let a stále vyvolává řadu kontroverze. Přestože čínské obyvatelstvo stále bohatne, což ukazuje i index HPI v jedné z kapitol této práce, Čína má velké problémy s přerozdělováním svého ekonomického bohatství mezi všechny své obyvatele. V novém plánu se chystá čínská vláda tento problém otevřít a zlepšit sociální služby a životní úroveň v odlehlých oblastech země. Mělo by se jednat o podporu přibližně 50 milionů lidí, kteří se přihlásili jako ekonomicky znevýhodnění. V rámci programu rozvoje malého podnikání by mělo jít o podporu vzniku lokálního obchodu

a řemesel, podporu turismu ve venkovských oblastech nebo například využití internetového připojení k zakládání elektronických obchodů.¹²¹ Míra chudoby v Číně se rapidně snižovala ve spojení s ekonomickým růstem. Lidé nacházeli uplatnění hlavně v nově otevřených výrobcích. Mezi roky 2007-2012 klesla míra chudoby o skoro 3/4 z 26 % v roce 2007 na 7 % v roce 2012. Mezi léty 1981 a 2004 se vyšplhalo podle odhadů kolem 500 milionů lidí nad hranici chudoby.¹²² Podle Asian Development Bank v současnosti žije pod národní hranicí chudoby 5,7 % obyvatel, což je velice nízké číslo, je nutné ovšem brát v potaz, že národní hranice chudoby se liší stát od státu a je určována podle průměrné úrovně života v daném státě.¹²³ Když tedy vezmeme v potaz, že v Číně 5,7 % obyvatel žije pod touto hranicí, vyjde nám zhruba 75 milionů obyvatel ve velice špatných ekonomických podmínkách. Současné zpomalení ekonomiky a změny v ekonomické struktuře země, by mohly navíc zapříčinit opětovný nárůst chudoby. Dá se předpokládat, že lidé pracující momentálně v zastaralém výrobním procesu, budou mít velký problém začlenit se do práce v nových výzkumných centrech a ve výrobě nové generace. Jelikož nejvíce ohroženi jsou obyvatelé venkova v odlehlých oblastech země s nízkým rozvojem infrastruktury a malými možnostmi pro uplatnění na trhu práce, čínská vláda plánuje nový projekt urbanizace. Čínské úřady kontrolují pohyb obyvatel pomocí centrálního státního registru zvaného „hukou“. Pomocí této databáze může vláda kontrolovat vnitrostátní migraci a má přístup k informacím o obyvatelích tykajících se bydliště, rodiny či místě narození. Na celou „hukou“ databázi je napojen sociální systém, což v praxi znamená, že obyvatel má přístup k sociálnímu systému pouze v místě svého oficiálního bydliště. Podobný systém funguje, nebo fungoval i v ostatních státech Asie, například v Japonsku, Vietnamu nebo na Korejském poloostrově. Aby se jedinec mohl přestěhovat za blahobytem do čínských velkoměst, musí nejprve získat takzvané „urban hukou“, což ho opravňuje legálně žít ve městě a čerpat výhody sociálního systému. Pokud takové povolení nezíská, musí zůstat

¹²¹ THE 13TH FIVE-YEAR PLAN FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. Part XIV – THE FIGHT AGAINST POVERTY. National Development and Reform Commission (NDRC) People's Republic of China. [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: <http://en.ndrc.gov.cn/newsrelease/201612/P020161207645765233498.pdf>

¹²² CNN. China makes huge strides to tackle poverty, report says. [online]. [cit. 2017-8-1] Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2013/12/24/business/china-poverty-report>

¹²³ Wikipedia.org. *Práh Chudoby*. [online]. [cit. 2017-8-1] Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1h_chudoby

ve svém současném bydlišti, anebo zvolit cestu, kterou si již vybralo podle odhadů 200 milionů Číňanů, a odstěhovat se do města nelegálně. V posledních letech bylo získání „urban hukou“ velmi zdlouhavé a velké množství žadatelů o pobyt ve velkých měst jako je Šanghaj stejně neuspěje. To by se však mohlo změnit v následujících letech. Nejvíce by se změny měly dotknout právě lidí, kteří žijí ve velkoměstech nelegálně. Čínská vláda si dále ve svém 13. pětiletém plánu určila dostat procento urbanizace na 60 % do roku 2020. Řeč je o urbanizaci s čínskými znaky, což má podle Si Ťin-pchinga znamenat, že do měst by měli být zařazeni převážně „vhodní“ lidé. Což by měli být lidé, kteří si dokáží pomocí své kvalifikace udržet zaměstnání a žít pohodlně ve městech.¹²⁴ Podle údajů World Bank, v Číně bylo procento urbanizace zhruba 30 % v roce 1994. V roce 2014 tvořilo urbanizované obyvatelstvo již 53 %, to znamená, že zhruba čtvrtina Číňanů se v tomto období přestěhovala do města (cca 300 milionů lidí). Čínská vláda tedy nemá problém s nalákáním lidí do velkých měst, ale jde jí o to, aby lidé, kteří přijdou do města, byli také schopni ve městě žít a pracovat. Právě proto je v plánu také udělení „urban hukou“ i přibližně 100 milionům obyvatel, kteří již ve městech žijí, ale stále nemají přístup k sociálním službám, vzdělání a zdravotnickým službám. Plán nemluví o bourání vesnic a stavění mrakodrapů na jejich místě, ale o zlepšování podmínek pro vesnické lidi ve městech.¹²⁵ V plánu je také udělování „urban hukou“ po splnění určitých podmínek, jako je potvrzení o zaměstnání, o trvalém bydlišti či o délce pobytu. Tyto podmínky by měly být přísnější ve městech, která jsou atraktivnější pro migranty, jako Peking, Šanghaj nebo Kanton. Přitom menší města by měla pomalu opustit od „hukou“ systému. Pravdou ale zůstává, že Číňané neměli nikdy velký problém získat do těchto menších (a chudších) měst povolení k pobytu. Města, která nenabízejí velkou nabídku na trhu práce a lepší služby, zkrátka nejsou a nebyla pro lidi atraktivním místem k životu. Otázkou proto zůstává, jak Čína plánuje tyto menší města rozvíjet. Na atraktivitě by jim jistě přidaly lepší sociální a zdravotnické služby a větší nabídka zaměstnání. V každém případě je vidět, že mimo ekonomických

¹²⁴ The Diplomat. Urbanization With Chinese Characteristics. [online]. [cit. 2017-8-3] Dostupné z: <http://thediplomat.com/2015/02/urbanization-with-chinese-characteristics/>

¹²⁵ Xinhuanet.com. China wil not pave paradise to put up parking lots. [online]. [cit. 2017-8-3] Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/china/2015-02/11/c_127485486.htm

reforem, potřebuje Čína i reformy ve svém zastaralém sociálním systému a ve svém novém pětiletém plánu se je snaží uskutečnit.

Jedním z témat, které vyvolává velkou vlnu kontroverze, jak v samotné Číně tak v zahraničí, je zajisté i dobře známá politika jednoho dítěte. Problém populačního nárůstu se táhne s Čínou již dlouhou dobu. Čína byla již v 18. století zdaleka nejlidnatější zemí. Její populace rostla za posledních 400 let v průměru o 0,4 % ročně. V tradičních společnostech je normální vysoká porodnost, ale relativně nízký nárůst obyvatel z důvodů vysoké úmrtnosti v raném věku. V případě Číny byla úmrtnost vždy vysoká. Nemoci, zmařená úroda a populační katastrofy, jako byl Velký hladomor v Číně po Velkém skoku vpřed, snížily výrazně populaci v celé zemi. Po začátku reformy v 70. letech úmrtnost značně klesla z důvodu zlepšení kvality zdravotní péče, což vedlo k velmi rychlému nárůstu obyvatelstva. To vedlo v roce 1971 vládu k prvnímu kroku a to k přímé kontrole růstu obyvatelstva. První pokus o kontrolu spočíval v tom, že komunistická strana zvedla legální věk pro vstup do manželství a páry musely dodržovat časový odstup před početím dalšího dítěte. Tady mluvíme o počátku tzv. „family planning policies. Je nutné připomenout, že za Maovy vlády, kterých chtěl postavit ekonomiku na těžkém průmyslu a věřil že velká rodina je základem silné Číny byl růst populace a vysoká porodnost základem jeho politik. Růst populace ovšem zbrzdily hladomor a ekonomická nestabilita země, která vedla k vysoké úmrtnosti novorozenců.¹²⁶ Ačkoliv byla tato politika vcelku úspěšná a snížila míru porodnosti z 5,8 v roce 1970 na 2,7 v roce 1978.¹²⁷ V roce 1979 byla poprvé představena tzv. politika jednoho dítěte. Cílem bylo čínské matky přesvědčit, že ideální počet dětí je jedno a znevýhodnit matky, které měly dvě nebo více dětí. V praxi tento kontroverzní projekt fungoval tak, že pokud měla rodina druhé dítě, nedostala na něj podporu od státu. Politika měla mnoho nešťastných vedlejších účinků. Čínská populace upřednostňovala chlapce před dívkami a svět obletěly obrázky nemluvňat pohozených na skládce, nucené potraty se staly každodenní rutinou, poměr mezi chlapci a děvčaty

¹²⁶ LO, Chi. *Understanding China's growth: forces that drive China's economic future*. Basingstoke, Hampshire [u.a.]: Palgrave Macmillan, 2007. ISBN 9780230515574. str. 98

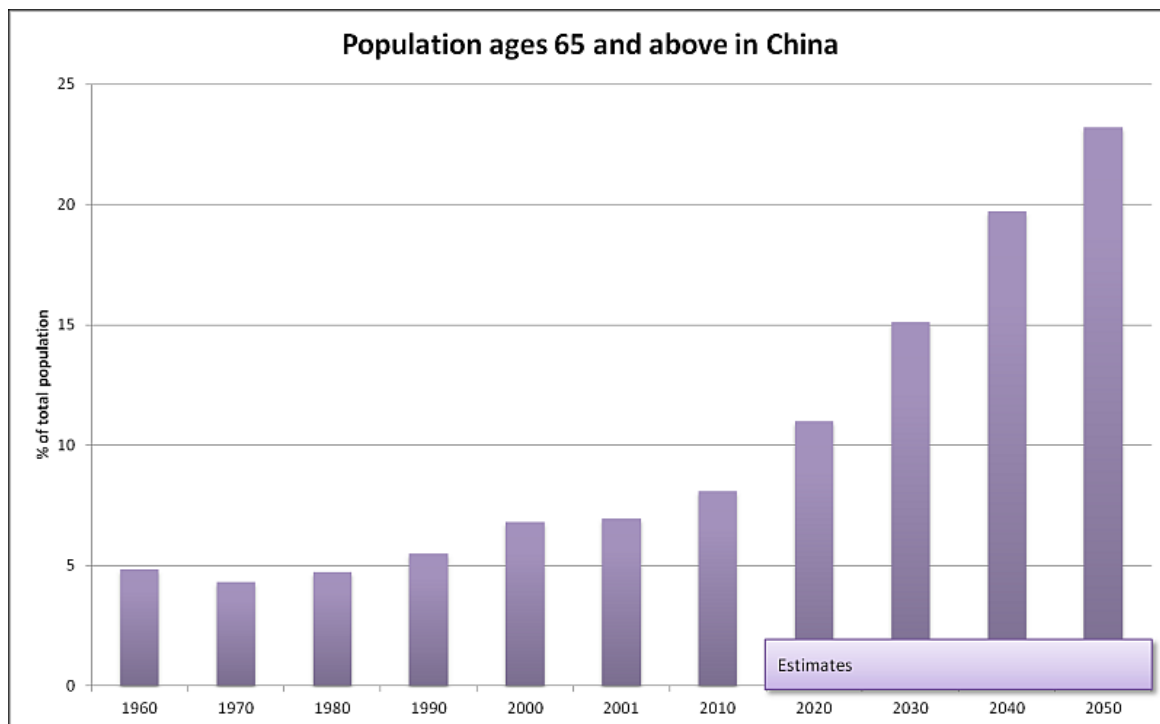
¹²⁷ NAUGHTON, Barry. *The Chinese economy: transitions and growth*. Cambridge, Mass.: MIT Press, c2007, xvi, 528 p. ISBN 978-026-2140-959. Str. 254-261

ve společnosti se také zvětšil. V roce 2000 připadalo 100 dívek na 117,8 chlapců, a v neposlední řadě vedla tato politika také ke stárnutí obyvatelstva. Není divu, že byla politika několikrát za svou existenci zmírněna a obsahovala řadu výjimek. Výjimky se týkaly zejména venkovského obyvatelstva. Pokud měla rodina na venkově první dítě dceru, mohla mít dítě druhé, což částečně vyřešilo problém u tradičně založené skupiny obyvatel s preferováním chlapců v rodinách. Další uvolnění přišlo teprve nedávno (2013) a povolilo druhé dítě rodinám, kde je jeden z rodičů jedináčkem. Odhaduje se, že za dobu působení tato politika zamezila 400 milionům porodů.¹²⁸ Současný stav (1,379 miliardy obyvatel) ale není uspokojivý ani z daleka. Čínské obyvatelstvo značně stárne. Podle OSN bude Číně trvat pouze 20 let, než se procento lidí důchodového věku zdvojnásobí z 10 % na 20 % (mezi roky 2017-2037). Celkový počet důchodců podle odhadů stoupne ze 100 milionů v roce 2005, na 330 milionů v roce 2050, což je zhruba obyvatelstvo USA.¹²⁹ Dlouhodobější vyhlídky jsou dokonce ještě skeptičtější. (viz. Graf č. 10)

¹²⁸ BBC. *China to end one-child policy and allow two*. [online]. [cit. 2017-8-3] Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-asia-34665539>

¹²⁹ Forbes.com. *China's Aging Population Becoming More Of A Problem* [online]. [cit. 2017-8-3] Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/kenrapoza/2017/02/21/chinas-aging-population-becoming-more-of-a-problem/#131adcbe140f>

Graf č. 10: Odhad podílu obyvatel ČLR ve věku nad 65 let do roku 2050 (%)

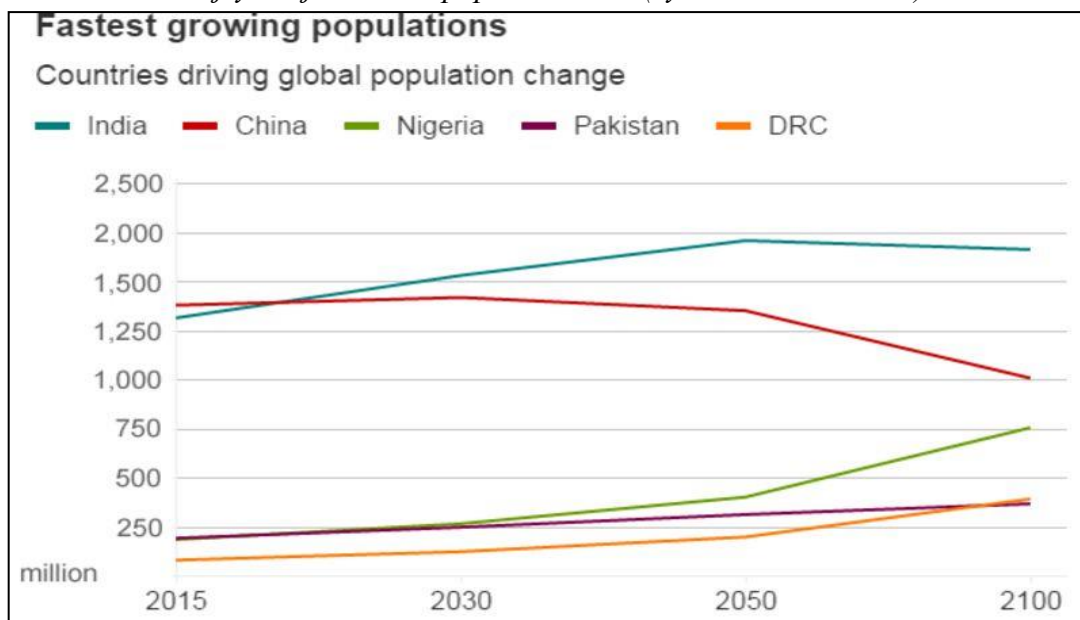

Jelikož si Komunistická strana ČLR uvědomuje možné následky této demografické změny na ekonomiku celé země, snaží se o „omlazení“ populace postupným uvolňováním politik, které omezují míru porodnosti. Nejnovější úprava politiky jednoho dítěte je z roku 2016, kdy oficiálně začala platit takzvaná politika „druhého“ dítěte. Tato úprava neklade žádné další omezení a výjimky a obecně platí že, pokud žijí rodiny na venkově nebo ve velkoměstě můžou mít momentálně dvě děti. Čínští politici si od tohoto uvolnění slibují nárůst mladší generace. Někteří odborníci jsou ale k tomuto plánu skeptičtí a poukazují na fakt, že v Číně se stalo jedno dítě v rodině za posledních 37 let působení této politiky jakousi normou a velké množství rodin čistě usoudí, že si druhé dítě stejně nemůže dovolit. Situace kdy prarodiče pečují o jediné vnouče, mezitím co rodiče pracují, se stává bohužel v Číně stále častější.¹³⁰ Zajímavá čísla ukazuje také příložený graf zveřejněný na serveru BBC podle zdroje OSN. Dnes je již jisté, že Indie za pár let předhoní Čínu v počtu obyvatel (momentálně

¹³⁰ BBC. *China to end one-child policy and allow two*. [online]. [cit. 2017-8-3] Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-asia-34665539>

Indie 1,324 miliardy obyvatel). Pokud ale nedojde k velkému nárůstu porodnosti, měla by populace Číny do budoucna razantně stagnovat (viz. Graf č. 11).

Graf č. 11: Nejrychleji rostoucí populace světa (výhled do roku 2100)

Zdroj: Trade economics [online]. [cit. 2017-8-3] Dostupné z:
<https://tradingeconomics.com/china/population>

Náboženství a životní ideologie sice přímo nesouvisejí s 13. pětiletým plánem, ale ovlivňují smýšlení lidí a mají vliv na společnost jako celek a v neposlední řadě samozřejmě také na ekonomickou výkonnost země. Konfucianismus má v Číně velký počet následovatelů a těší se v posledních letech stále většímu zájmu. Konfucianismus byl během vlády Maova režimu výrazně potlačován v rámci Kulturní revoluce. Mao byl přesvědčen, že tradiční smýšlení je to, co brzdí čínskou společnost v rozvoji. Od Maova pádu až dodnes dochází k velkému znovuzrození této životní ideologie. Konfucianismus je opravdu spíše životní ideologie či můžeme říci mravní kodex než náboženství v pravém slova smyslu. Nejspíš z tohoto důvodu také nebyl zařazen v roce 1982 (a dodnes není), po zavedení svobody vyznání na list oficiálních náboženství.

Konfucianismus má však v Číně hluboké kořeny (Konfucius 551-479 př. n. l.). Ve 2. století př. n. l. byl konfucianismus vyhlášen oficiální ideologií čínských panovníků a zůstal jí až do roku 1911.¹³¹ Myšlenky, které se ho týkají, vrhají částečně světlo na smýšlení čínského národa. Zaměřuje se na lidské vztahy z pohledu lásky, ohleduplnosti a disciplíny. Je také proslulý svou výukou etiky. Bere rodinu jako nejdůležitější prvek společnosti a naprostá poslušnost k otci je povinností. Stejně tak se zabývá vztahem poddaného a panovníka, kde prosazuje naprostou oddanost poddaného. Panovník však nemá vládnout silou, ale má být spíše morálním příkladem. Vliv konfucianismu je patrný i na již dříve zmíněné preferenci syna v čínské společnosti. Postavení žen je v konfucianismu nízké a je vyzdvihována role muže jako vůdce rodiny. To také vedlo k obavám většiny rodičů, jimž se narodila dcera, při začátku působení Politiky jednoho dítěte. Ideologie Konfucianismu ovlivňuje rozvoj Číny i v 21. století. Právě sebedisciplína a povinnost vůči nadřazenému jsou kvality stále vysoce uznávané v čínské společnosti a umožňují velký růst a rychlé reformy za pomoci velkého pracovního nasazení a odhodlanosti splnit daný cíl. I přesto, že byl konfucianismus ve 20. století značně potlačován, je nyní na vzestupu a stále ovlivňuje ekonomiku a životy čínských obyvatel.¹³²

Není v rozsahu této práce možné popsat veškeré změny, ke kterým se Čína chystá během svého 13. pětiletého plánu. Hlavní témata, které jsou inovace, vyrovnávání rozdílů ve společnosti, „zelená“ ekonomika a otevírání dalších dveří do světa, byly v této kapitole zmíněny. K dalším zmíněným by mohla patřit například reforma armády, kde se Čína snaží o modernizaci svého již zastaralého vojenského systému. Chystá se také modernizace zemědělství a zlepšení kooperace s Hongkongem, Makaem a Tchaj-wanem. Mnoho dalších drobných změn, o kterých by se dalo dále psát, cílem této kapitoly bylo však vybrat ty nejdůležitější změny pro budoucnost čínské ekonomiky.

¹³¹ HALADA, Jan. *Osudy moudrých*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1981, 141 s.

¹³² HOOBLER, Thomas a Dorothy HOOBLER. *Konfucianismus*. Praha: Lidové noviny, 1997, 129 s. Světová náboženství (Lidové noviny). ISBN 8071061905.

Závěr

Hlavní náplní a cílem diplomové práce *Vybrané aspekty hospodářského vývoje Čínské lidové republiky po roce 2000 a její 13. pětiletý plán 2016-2020* bylo zpracovat vybrané aspekty čínské ekonomiky od roku 2000 a zaměřit se na stávající a plánovaný ekonomický a sociální vývoj v posledním 13. pětiletém plánu, který je v platnosti od roku 2016. K zpracování zdrojů použitých pro potřeby této diplomové práce, byly použity metody: odborná heuristika, odborná kompilace a komparace statistických údajů za použití odlišných zdrojů. Jelikož jsou zdroje informací v českém jazyce na téma ČLR značně omezené, velká část použitých zdrojů je zahraničního původu a psaná v anglickém jazyce.

První kapitoly se soustředí na obecnou charakteristiku země a její výraznou ekonomickou historii. Čína za vlády Teng Siao-pinga rostla obrovským tempem a vydala se vlastní cestou socialismu s čínským charakterem. Postup reformy a jejich význam pro ekonomiku ČLR jsou zpracovány zhruba od druhé poloviny 70. let. Bylo nutné zařadit tuto kapitolu do práce, aby bylo možné pochopit ekonomickou a sociální situaci, v které se Čína nachází nyní. Další kapitola se již věnuje samotným makroekonomickým ukazatelům ČLR zhruba od roku 2000. Problematika národních účtů a HDP, stejně jako ukazatele nezaměstnanosti a inflace byly zpracovány a dány do kontextu s aktuálním vývojem Čínské ekonomiky. Jako zdroj posloužil primárně čínský statistický úřad (National Bureau of Statistics of China), jehož oficiální data, byla konfrontována se statistikami ze serveru OECD nebo The World Bank. Na přiložených grafech, jsou pozorovatelné změny v čínské ekonomice. Zpomalující tempo růstu je stále častěji předmětem obav. Čína má dlouhodobé problémy se zveřejňováním důvěryhodných statistik, z tohoto důvodu se také velice často oficiální statistiky rozcházejí s ostatními zdroji a nebo nejsou dostupné vůbec.

Další kapitola se již věnuje dalším aspektům, které jsou důležité pro vývoj čínské ekonomiky v zhruba posledních sedmnácti letech. Zaměřil jsem se na přímé zahraniční investice, které jsou velice častým tématem ve spojení s Čínou. Kapitola, kde se věnuji investicím směřujícím do Česka, ukazuje jak komplexně a strategicky jsou čínské peníze směřovány na naše území. V dalších částech jsem se zaměřil na ostatní kontinenty jako cíle pro čínské investory. Velké projekty jako pákistánský obchodní koridor, nebo projekt Nové hedvábné stezky nebylo možné vynechat. Bylo nutné také zmínit čínské působení ve skupině BRICS a nebo zlomový bod pro politiku „otevřených dveří“, čímž byl vstup Číny do WTO.

Poslední, ale v mnoha ohledech stěžejní, kapitola se věnuje 13. pětiletému plánu (2016-2020). V této kapitole jsem z velké části pracoval s dokumentem THE 13TH FIVE-YEAR PLAN FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA, který je dostupný na stránkách National Development and Reform Commission (NDRC) People's Republic of China. Dokument obsahuje důležité oficiální informace k poslední pětiletce, které byly doplněny z ostatních zdrojů převážně v anglickém jazyce. 13. pětiletý plán obsahuje velké množství cílů a politik, které se Čína snaží implementovat ve své v mnoha ohledech neuspokojivé ekonomické situaci. Mezi ně patří například program pro modernizaci výroby „Made in China 2025“ nebo zavedení politiky „druhého dítěte“, jako snaha o „omlazení“ stárnoucí populace.

13. pětiletý plán v mnohém navazuje na plán předchozí. Reformy jsou hlubšího charakteru a cíle ekonomických ukazatelů jsou, dalo by se říci realističtější. To je pro Čínu dobrá zpráva, jelikož právě rychlost prováděných změn v ekonomice bude klíčová v poslední fázi pětiletého plánu. Pokud dojde k velkému oslabení ekonomiky před tím, než dokážou obyvatelé zbohatnout, bude to znamenat velké selhání pro čínskou spotřební ekonomiku. Čína musí rychleji přerozdělovat bohatství mezi občany a rychleji modernizovat průmysl a zastaralý sociální systém. Co se týče stále rostoucího zahraničního vlivu Číny, není pochyb o tom, že bude stále větší podle toho, jak roste poptávka Číny po zahraničních technologiích a nerostném bohatství. Reálný přínos

čínských peněz pro ostatní státy je ale oblast, kde bychom měli být střídmější. Čínské investice jsou mířeny velice strategicky v zájmu Číny, a od tak ostrého hráče, jakým Čína bezesporu na zahraničním trhu je, nelze očekávat, že bude investovat bez vyhlídky velkého přínosu pro své vlastní hospodářství. Ekonomice Číny jsem se věnoval i v mé bakalářské práci, mohl jsem tak sledovat transformaci celé ekonomiky. Dle mého názoru i přes veškeré reformy, Čína stále drží svůj autentický směr a svojí velikostí a strategií rozvoje je dozajista světovým unikátem. Jen další vývoj ukáže, jak je Čína připravena na případný pokles růstu globální ekonomiky, či ekonomickou krizi.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

- [1] EBREY, Patricia Buckley. *The Cambridge illustrated history of China*. 2nd ed. New York: Cambridge University Press, 2010, 384 p. ISBN 05-211-2433-6.
- [2] ECLAC, Foreign Direct Investments in Latin America and the Caribbean <http://www.cepal.org/en/publications/38215-foreign-direct-investment-latin-america-and-caribbean-2015>
- [3] HALADA, Jan. *Osudy moudrých*. 1. vyd. Praha: Albatros
- [4] HOOBLER, Thomas a Dorothy HOOBLER. *Konfucianismus*. Praha: Lidové noviny, 1997, 129 s. Světová náboženství (Lidové noviny). ISBN 8071061905.
- [5] INTERNATIONAL JOURNAL OF LATEST TRENDS IN FINANCE AND ECONOMIC SCIENCES, E-ISSN: 2047-0916, vydání 2., 2 června 2012, José António Filipe, Instituto Universitário de Lisboa, Are American and European Companies Returning Back from China?
- [6] KUNEŠOVÁ Hana, CIHELKOVÁ Eva. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2001. ISBN 80-717-9311-6
- [7] LIAO, Yiwu. *Hovory se spodinou: dvacet pět osudů z okraje čínské společnosti*. 1. vyd. Překlad Zuzana Li. Praha: Mladá fronta, 2013. ISBN 978-802-0428-073
- [8] LIN, Justin Yifu. *Demystifying the Chinese economy*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. ISBN 0521181747.
- [9] LIN, Justin Yifu. *Economic development and transition: thought, strategy, and viability*. New York: Cambridge University Press, 2009. ISBN 0521735513.
- [10] LO, Chi. *Understanding China's growth: forces that drive China's economic future*. Basingstoke, Hampshire [u.a.]: Palgrave Macmillan, 2007. ISBN 9780230515574
- [11] LYNCH, Michael. *The People's Republic of China since 1949*. 8th impression. London: Hodder & Stoughton, 1998. ISBN 9780340688533
- [12] MICHAL, J., Š. (1994) *Komparativní hospodářské systémy* Praha: Univerzita Karlova 1.

- [13] NAUGHTON, Barry. *The Chinese economy: transitions and growth*. Cambridge, Mass.: MIT Press, c2007, xvi, 528 p. ISBN 978-026-2140-959.
- [14] ŠVIHLÍKOVÁ, Ilona. *Globalizace a krize: souvislosti a scénáře*. 1. vyd. Všeň: Grimmus, c2010, 291 p. ISBN 80-874-6101-0.
- [15] THE 13TH FIVE-YEAR PLAN FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. Part V – An Optimized Modern Industrial System. National Development and Reform Commission (NDRC) People's Republic of China
<http://en.ndrc.gov.cn/newsrelease/201612/P020161207645765233498.pdf>
- [16] THE ECONOMIST, Pedalling Prosperity, Special Report –China's Economy. 26. květen 2012
- [17] VOŘECHOVSKÝ, D. (2006) *Jüan, reformy a hospodářský cyklus: analýza čínskévydání*, ISBN 80-7066-954-3.
- [18] WANG, Ronald Coase and Ning. *How China became capitalist*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2013. ISBN 978-113-7351-432
- [19] WILSON, Dominic; PURUSHOTHAMAN, Roopa. Dreaming with BRICs: *The Path to 2050*. <http://www.goldmansachs.com/our-thinking/archive/archive-pdfs/brics-dream.pdf>
- [20] ŽÍDEK, Libor. *Hospodářský vývoj Číny: (1949-2005)*. Národohospodářský obzor, Brno: ESF MU Brno, 2006, VI, č. 2, ISSN 1213-2446.
- [21] VANĚČEK, Václav. *Vybrané ekonomické a sociální ukazatele Čínské lidové republiky za poslední období. Základní trendy*. Č. Budějovice, 2015. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Pedagogická fakulta

Internetové zdroje

- [1] Aktuálně.cz [online]. [cit. 2017-7-18] Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/prijdete-o-praci-tyto-profese-v-cesku-prevezmou-roboti->
- [2] BBC News. *What do you do with millions of extra graduates?* [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/business-28062071>
- [3] BBC. *China to end one-child policy and allow two.* [online]. [cit. 2017-8-3] Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-asia-34665539>
- [4] Bisnod [online]. [cit. 2017-4-16] Dostupné z: <http://www.bisnode.cz/tiskove-zpravy/cinsky-kapital-v-ceskych-firmach-je-nizsi-nez-pred-navstevou-cinskeho-prezidenta/>
- [5] BloombergView [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z: <http://www.bloombergtv.com/articles/2014-07-20/china-is-driving-the-brics-train>
- [6] BMIResearch [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://www.bmirsearch.com/articles/china-to-continue-power-play-in-latin-america>
- [7] Business Insider. *34 giant Chinese infrastructure projects that are reshaping the world.* [online]. [cit. 2017-7-25] Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/chinese-infrastructure-projects-reshaping-the-world-2017-1/#110-million-the-pingtang-telescope-was-finally-turned-on-in-september-2016-and-is-now-the-worlds-largest-radio-telescope-its-dish-measures-1640-feet-across-1>
- [8] Centre for Strategic and International Studies [online]. [cit. 2017-6-27] Dostupné z: <http://chinapower.csis.org/china-foreign-direct-investment/#card2>
- [9] CIA. The World FactBook [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2078rank.html>
- [10] CNBC [online]. [cit. 2017-7-12] Dostupné z: <http://www.cnbc.com/2016/08/12/china-gdp-growth-to-fall-below-6-by-2020-imf.html>
- [11] CNN. *China makes huge strides to tackle poverty, report says.* [online]. [cit. 2017-8-1] Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2013/12/24/business/china-poverty-report>
- [12] COOLEY, Alexander. *New Silk Route or Classic Development Cul-de-Sac?* [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://www.ponarseurasia.org/memo/new-silk-route-or-classic-developmental-cul-de-sac>
- [13] CzechInvest[online]. [cit. 2017-4-16] Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/analyza-dopadu-pobidek-na-cr-2050-cz.pdf>
- [14] CZSO [online]. [cit. 2017-4-16] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni-obchod-s-cinou-2005-az-2012-63zz81k8k1>
- [15] Česká Televize CT24 [online]. [cit. 2017-6-28] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1943329-cinane-maji-zajem-o-dostavbu-dukovan-chteji-se-pry-ale-vyhnout-vyberovemu-rizeni>
- [16] Čínské velvyslanectví v ČR, [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://www.chinaembassy.cz/cze/zggk/>

- [17] ČT24. *Hedvábná stezka*. [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/2116332-puvodni-hedvabna-stezka-fungovala-pres-tisic-let-nova-mohla-vest-az-do-ceska>
- [18] E15.cz. Příští rok přibude v Česku 16 kilometrů dálnic, mnohem více než letos. [online]. [cit. 2017-7-28] Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/pristi-rok-pribude-v-cesku-16-kilometru-dalnic-mnohem-vice-nez-letos-1323155>
- [19] ECLAC, Foreign Direct Investments in Latin America and the Caribbean [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://www.cepal.org/en/publications/38215-foreign-direct-investment-latin-america-and-caribbean-2015>
- [20] EIA. *China, Overview*. [online]. [cit. 2017-7-31] Dostupné z: <https://www.eia.gov/beta/international/analysis.cfm?iso=CHN>
- [21] EPOCH TIMES. *Čína neplní sliby WTO*. [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z: <http://www.epochtimes.cz/2010122215707/Cina-neplni-sliby-WTO.html>
- [22] European Commission. Trade. *WTO confirms China illegal imposed anti-dumping duties on scanners from the EU*. [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=871>
- [23] Forbes.com. *This is Why China Wants Its Inflation Rate To Pick Up* [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/sarahsu/2017/04/05/this-is-why-china-wants-its-inflation-rate-to-pick-up/#19446e12318c>
- [24] Global Times. *Economic corridors under Belt and Road Initiative* [online]. [cit. 2017-7-28] Dostupné z: <http://www.globaltimes.cn/content/1046027.shtml>
- [25] Global Wind Report. *PDF strana 11*. [online]. [cit. 2017-7-31] Dostupné z: http://www.gwec.net/wp-content/uploads/vip/GWEC-Global-Wind-2015-Report_April-2016_22_04.pdf
- [26] Hellenic-Australian Business Council [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: http://www.habc.gr/australia_fdi.asp
- [27] HSU Sara. FORBES. *Foreign Firms Wary Of “Made In China 2025” But It May Be China’s Best Chance At Innovation* [online]. [cit. 2017-7-19] Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/sarahsu/2017/03/10/foreign-firms-wary-of-made-in-china-2025-but-it-may-be-chinas-best-chance-at-innovation/#765fe5fa24d2>
- [28] *China’s Economic Rise: History, Trends, Challenges, and Implications for the United States*, Congressional Research Service, 9. 10. 2014 [online]. [cit. 2017-8-9] Dostupné z: <https://www.fas.org/sgp/crs/row/RL33534.pdf>
- [29] ICIS. *China sets 15% non-fossil energy consumption target by 2020*. [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: <https://www.icis.com/resources/news/2017/01/20/10071365/china-sets-15-non-fossil-energy-consumption-target-by-2020/>
- [30] iDnes[online]. [cit. 2017-4-16] Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/vzajemny-obchod-s-cinou-letos-klesa-rada-projektu-ma-zpozdeni-pub-ekonomika.aspx?c=A161024_164929_ekonomika_rts

- [31] IMF [online]. [cit. 2017-7-18] Dostupné z: <http://www.imf.org/external/country/CHN/index.htm>
- [32] iVysílání ČT [online]. [cit. 2017-4-16] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10997918455-mimoradne-porady-ct24/215411034000169-cinske-penize-v-cesku/>
- [33] KPMG. [online]. [cit. 2017-8-9] Dostupné z: <http://www.kpmg.com/global/en/services/tax/tax-tools-and-resources/pages/corporate-tax-rates-table.aspx>
- [34] Ministerstvo zahraničních věcí. [online]. [cit. 2017-7-12] Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/cina/index.html
- [35] National Bureau of Statistics of China. Annual Data. [online]. [cit. 2017-8-8] Dostupné z: <http://www.stats.gov.cn/english/Statisticaldata/AnnualData/>
- [36] NY Times [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: http://www.nytimes.com/2013/02/01/world/asia/chinese-firm-will-run-strategic-pakistani-port-at-gwadar.html?_r=0
- [37] OECD China [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z: <https://data.oecd.org/gdp/gross-domestic-product-gdp.htm#indicator-chart>
- [38] Parlamentní Listy.cz[online]. [cit. 2017-4-16] Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Cinske-investice-v-Cesku-se-vyrovnavaji-belgickym-nebo-kyperskym-428609>
- [39] Railway Gazette. *Chinese high speed network to double in latest master plan.*[online]. [cit. 2017-7-25] Dostupné z: <http://www.railwaygazette.com/news/infrastructure/single-view/view/chinese-high-speed-network-to-double-in-latest-master-plan.html>
- [40] REUTERS. *China's unemployment rate falls below 4 percent at end of first quarter.* [online]. [cit. 2017-8-10] Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/us-china-economy-jobs-idUSKBN17R0JN>
- [41] Technet.cz. *Většina obyvatel ČR má podle měření pomalé připojení k internet.* [online]. [cit. 2017-7-28] Dostupné z: http://technet.idnes.cz/rychlost-pripojeni-k-internetu-cesko-cr-mereni-seznam-pph-sw-internet.aspx?c=A161014_143631_sw_internet_nyv
- [42] The Diplomat. Urbanization With Chinese Characteristics. [online]. [cit. 2017-8-3] Dostupné z: <http://thediplomat.com/2015/02/urbanization-with-chinese-characteristics/>
- [43] The Economist Why China's economy is slowing. [online]. [cit. 2017-7-12] Dostupné z: <https://www.economist.com/blogs/economist-explains/2015/03/economist-explains-8>
- [44] The Economist. The Great Hole of China. [online]. [cit. 2017-7-12] Dostupné z: <https://www.economist.com/news/leaders/21625785-its-debt-will-not-drag-down-world-economy-it-risks-zombifying-countrys-financial>
- [45] The Economist. The Great Hole of China. [online]. [cit. 2017-8-9] Dostupné z: <https://www.economist.com/news/leaders/21625785-its-debt-will-not-drag-down-world-economy-it-risks-zombifying-countrys-financial>
- [46] The Guardian [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/jan/14/china-silk-road-trade-train-rolls-london>

- [47] The New York Times. [online]. [cit. 2017-7-6] Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2011/04/16/business/global/16yuan.html?pagewanted=all>
- [48] THE STATE COUNCIL THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. China to boost consumer goods quality: Premier. [online]. [cit. 2017-7-18] Dostupné z: http://english.gov.cn/premier/news/2016/08/26/content_281475426120906.htm
- [49] The Telegraph. *Pollution kills 750000 in China every year*. [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/earth/earthnews/3299339/Pollution-kills-750000-in-China-every-year.html>
- [50] The World Bank. [online]. [cit. 2017-7-2] Dostupné z: <http://data.worldbank.org/country/china>
- [51] The World Bank. Development Indicators. [online]. [cit. 2017-8-9] Dostupné z: <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&country=CHN>
- [52] The World FactBook. [online]. [cit. 2017-7-13] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html>
- [53] Transparency International. *Corruption Perceptions Index 2016*. [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016
- [54] Tribune [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <https://tribune.com.pk/story/649908/china-commits-6-5-billion-for-nuclear-project-in-pakistan/>
- [55] TÝDEN. Evropu znepokojuje plán „Made in CHina 2025“ [online]. [cit. 2017-7-19] Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/asie-a-oceanie/evropu-znepokojuje-plan-made-in-china-2025_420598.html
- [56] U.S. Energy Information Administration [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://chinapower.csis.org/china-foreign-direct-investment/#card2>
- [57] World Economic Forum [online]. [cit. 2017-6-27] Dostupné z: http://reports.weforum.org/africa-competitiveness-report-2015/africas-competitiveness-divide/?doing_wp_cron=1498562388.2929730415344238281250
- [58] World Nuclear Association. *China plans for nuclear growth*. [online]. [cit. 2017-7-31] Dostupné z: <http://www.world-nuclear-news.org/NP-China-plans-for-nuclear-growth-2011144.html>
- [59] WTO. [online]. [cit. 2017-8-11] Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/a1_chine_e.htm
- [60] Xinhuanet. Car Ownership Tops 154 milions in China in 2014 [online]. [cit. 2017-7-30] Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/china/2015-01/27/c_133951248.htm
- [61] Xinhuanet.com. China wil not pave paradise to put up parking lots. [online]. [cit. 2017-8-3] Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/china/2015-02/11/c_127485486.htm
- [62] Yale University [online]. [cit. 2017-7-7] Dostupné z: <http://yaleglobal.yale.edu/content/china-courts-middle-east>